Cumhuriyet

20 nci yıl sayı: 6827

İSTANBUL — CAĞALOĞLU
Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul — Posta kutusu: İstanbul No. 246
Telefon: Başmuharrir: 22366. Tahrir heyeti: 24298 İdare ve Matbaa kısmı: 21299-24290

Salı 17 Ağustos 1943

Almanya ve İtalyaya Devamlı Akınlar

Berlin ve Milano ile şimalî Fransadaki şehirler gene bombalandı - İtalyan hükûmetinin Romayı terkedeceği sanılıyor

Millî Şef Üniversitede

Millî Şef İnönü dün Üniversite merkez binasını teşriflerinde merdivenleri çıkıyorlar — İstikbal ediliyorlar — Şefimiz, Rektör Prof. Tevfik Sağlamı tebrik ederken

İki saat süren içtimada

Reisicumhurumuz, kıymetli direktifler verdikten sonra Topkapı sarayına giderek tamir işini tetkik ettiler

İstanbul 16 (a.a.) — Millî Şef ve Reisicumhur İsmet İnönü, bugün saat 17 de beraberlerinde Başvekil Şükrü Saracoğlu bulunduğu halde İstanbul Üniversitesinin Beyazıddaki merkez binasını teşrif etmişler ve Maarif Vekili Hasan Âli Yücel, Rektör Tevfik Sağlam, Fakülte dekanları, yüksek öğretim umum müdürü tarafından karşılanmışlardır.

Rektörlük odasında iki saate yakın bir müddet kalarak İstanbul Üniversitesine aid meseleler hakkında malûmat sormuşlar ve kıymetli direktifler verdikten sonra Rektör, dekanlar orada hazır bulunan büyük bir talebe kütlesi tarafından alkışlanarak uğurlanmışlardır.

Bundan sonra Millî Şefimiz Başvekil ve Maarif Vekili beraberlerinde olarak Topkapı sarayını teşrif buyurmuşlar,

(Arkası Sa. 3, sütun 6 da)

Değişen dünya

Harbden sonraki dünya düzenine aid olarak Demokrasi muhitlerinde ötedenberi münakaşası yapılan çeşidli fikirlerin tarafsız memleketlerde nasıl karşılandığına dikkat etmelidir.

Harb talihi Mihvere güleryüz gösterdiği sıralarda, Demokrasi kaynakları hep bir ağızdan, aynı ülkünün tercümanlığını yapıyordu. O zamanın biricik parolası (Her millete hürriyet, her millete istiklâl) kelimelerile hulâsa ediliyordu. Bir aralık zaferi avcuna geçirdiğine yüzde yüz inanan Mihver ise, bir türlü ne olduğunu anlatamadığı, yahud anlatmak istemediği (yeni nizam) formülünü ileri sürerken karşı tarafın propagandasını yaldızlamış oluyor, yalnız kendine fazla güvendiği için buna pek aldırış etmiyordu.

Dünyanın eski haline tekrar dönmiyeceği meydanda idi. Görüşler, düşünüşler, milletten millete münasebetler, belli olmuştu ki artık başka temeller üzerine kurulacaktı. Fakat Mihver bir çok yazılarımda ileri sürdüğüm gibi ölçü ve muvazene unsurlarını bir aralık hiçe sayacak kadar ileri gitti. Yalnız maddî kuvvete dayanır görünen, küçük ve orta milletlere istiklâl hakkı tanıyıp tanımadığı belli olmıyan bir nizam taslağının acemice propagandası yapıldı. Bu propaganda dediğim gibi Anglo - Saksonların işine yarıyor, Almanya galib geldiği takdirde yeryüzünde hiçbir millete rahat yüzü görmek nasib olmıyacağı hakkında istedikleri kadar telkin yapmak imkânını onlara veriyordu.

Böyle bir Avrupa nizamının hiçbir zaman kurulamıyacağını, hürriyet fikirlerinin bu derece kök saldığı bir Avrupada tekbaşına bir devletin hüküm sürmesine ihtimal bulunmadığını, Almanya sahiden istese bile, bugünkü dünya şartları içinde bütün millî hürriyetleri kat'iyyen inkâr edemiyeceğini, zafer perisinin Mihvere en çok gülümsediği 940 yazında burada yazmıştım.

O zamandanberi üç yıl geçti. Gel zaman git zaman, harb talihi Müttefiklere güleryüz göstermeğe başladı. Yarın Almanyanın yenileceğine emniyet getirdikleri için, nasıl bir sulh yapılacağına dair şimdi oralarda türlü türlü fikirler ileri sürülüyor. Vaktile (Hep bir ağızdan koro halinde devamlı) olarak müdafaa edilen (Her millete hürriyet, her millete istiklâl) prensipinin yanında başka türküler de işitiyoruz. Napoléon devrinden önce görüldüğü gibi Almanyanın binbir parçaya ayrılmasını istiyenler, 1919 daki gibi Almanya etrafında küçüklü büyüklü federasyonlar kurulmasını tavsiye edenler, Fransayı eski haline getirerek (entente cordiale) in ihyasını özliyenler, nihayet dünyayı nüfuz bölgelerine ayırıp bu koskoca toparlağı Amerika, İngiltere, Rusya ve Çinden mürekkeb dört devletin kontrolu altında çevirmeyi istiyenler oluyor.

Şunu söyliyelim ki, bütün bu yeni ve fantezist fikirlerden hiç biri resmî, hatta yarıresmî bir mahiyet kazanmış sayılamaz. Demokrasiler safında harbi idare eden büyük devlet adamları, üç yıl önceki esas prensiplerine sadık kaldıklarını fırsat düştükçe söylemekten çekinmiyorlar. Ne Roosevelt, ne de Churchill şimdiye kadar bir galibler diktatörlüğünden yahud dünyanın falan filân devletler arasında taksiminden bahis açtı. Aksine olarak bu iki adam, insanların ideal bildiği şaşmaz prensiplere doğru bıkmadan yürüyeceklerini hiç saklamıyorlar.

Ölçü ve muvazene hasreti içinde çır-

NADİR NADİ

(Arkası sahife 3, sütun 4 te)

Şark cephesinden resimler: Tahrib edilmiş Rus şehirlerinde sokak muharebeleri

Rus taarruzu Harkof önünde durduruldu

Bielgorod kesiminde devam eden büyük meydan muharebesi de Almanların taarruzları üzerine neticesiz kaldı

Führer'in Umumî Karargâhı, 16 (TP) — Alman başkumandanlığının tebliği: Kuban köprübaşında ve orta Donez'de düşmanın mevzii taarruzları akim kalmıştır.

Bielgrod kesiminde Sovyetlerin mütemadiyen artan dalga halindeki hücumları kıt'alarımız tarafından püskürtülmüştür. S. S. silâhlarını hâmil ordumuzun zırhlı kuvvetlerinin mukabil hücumu, Sovyet birlikleri cephesinin tam içerilerine kadar sokularak mevzilerini yarmış ve bunların mühim kısmını ku-

(Arkası sahife 3, sütun 2 de)

Norveçte fevkalâde tedbirler

Norveç kuvvetleri Alman ordusuna ilhak ve Norveç zabitleri tevkif edilmiş

Londra 16 (Radyo) — Norveçten gelen haberlere göre Alman makamları burada bir takım fevkalâde tedbirler almışlardır. Bu tedbirlerden biri olarak, Quisling hükûmetine bağlı zabıta ve emniyet kuvvetleri, Alman ordusuna ilhak edilmiştir. Diğer taraftan Norveç ordusuna mensub olan bütün subaylar da tahaşşüd kamplarına gönderilmişlerdir. Bütün Norveçte fevkalâde vaziyet ilân edilmiştir.

İsveçten verilen bir habere göre Oslodaki Norveç polis müdürü idam edilmiştir.

Milano panik içinde

Halk, harab şehirde «Sulh, sulh!» diye bağırarak İsviçreye iltica ediyor, vaziyete asker müdahale etti

Londra 16 (a.a.) — Hava Nezaretinden bildirildiğine göre, dün gece bombardıman servisine mensub uçaklar, Milânodaki sanayi hedeflerine başka bir taarruz daha yapmışlardır. Bu taarruz, parlak bir ay ışığında yapılmıştır. Yolda bir miktar düşman av uçağına tesadüf edilmiş ve bunlardan en az iki tanesi tahrib olunmuştur. Mosquito uçakları, Berlindeki hedefleri bombardıman ettikleri gibi diğer uçaklar da düşman sularına mayin dökmek hususunda istimal edilmiştir. 10 bombardıman uçağımızla iki av uçağımız kayıbdır.

Milanonun feci manzarası

Zurich 16 (a.a.) — Reuter: Die Tat ismindeki İsviçre gazetesinin Milanodaki muhabiri şöyle yazmaktadır:

«Milanonun bütün umumî hizmetleri dün geceki hücumdan sonra felce uğramıştır. Ne telgraf, ne de telefon işlemekte olup taksi, tramvay ve tren de yoktur. Büyük istasyon o kadar harab olmuştur ki buraya trenler ne giriyor ve ne de buradan çıkıyorlar. Şehrin merkezi yer yer yangınlar, büyük duman bulutlarile kaplı ve infilâkların el'an vuku bulduğu koca bir harabeden

(Arkası sahife 3, sütun 5 te)

Acaba niçin?

Sovyetler; Çek, Yunan ve Yugoslav hükûmetlerini Moskovada oturmağa davet ediyorlarmış?

Stockholm 16 (T.P.) — «Göteborgs Posten» ismindeki İsveç gazetesinin Ankaradan aldığı bir habere göre, Sovyet hükûmeti, Çek, Yugoslavya ve Yunanistan mülteci hükûmetlerini, Moskovada ikamete davet etmek niyetindedir. Ayni zamanda, Moskova hükûmetinin böyle bir naklimekân için lâzım olan teknik hazırlıkları şimdiden yapmış olduğu da iddia edilmektedir. Adı geçen İsveç gazetesi bundan maada, Sovyet Hariciye Komiserliğinin, Sovyetlerle üç mülteci hükûmet arasındaki münasebeti tanzim edecek olan muahede projelerini şimdiden hazırlamış olduğunu, Ankaradaki Sovyet büyük elçisinin son zamanda üç mülteci hükûmetin diplomatik mümessillerile görüşmelerinde, Moskovaya davetin de bahis mevzuu olduğunu da ilâve etmektedir.

Mr. Roosevelt'le Churcill'in yanyana otomobilde alınmış bir resimleri

Roosevelt - Churchill

Daha ziyade Amerika ve İngiltere arasındaki siyasî meseleleri halletmek için çalışmışlar

Kanada müzakerelerinden sonra Eden'le Welles Moskovaya gönderilecekmiş

Washington 16 (a.a.) — Beyaz Saraydan bildirildiğine göre, Churchill, Reis Roosevelt'in ikametgâhı olan New-York yakinindeki Hyde Park'ta 3 gün geçirmiş ve Reisle görüşmüştür. Malûm olduğu üzere Churchill, Quebec'e dönmüştür. Cumhur Reisi de Washingtona dönmüşse de bu hafta içinde Quebec'e gidecektir. Mlle. Churchill, Mme. Roosevelt'i ziyaret etmiştir.

Churchill askerî şeflere izahat verdi

Quebec 16 (a.a.) — Quebec'te hasıl olan umumî kanaate göre hâdiseler her noktadan o kadar memnuniyete şayan bir şekilde inkişaf etmektedir ki son zafer, artık yalnız muhakkak değil, Almanyanın yıkılacağı tarih bile aşağı yukarı belli sayılmaktadır. Churchill, Reis Roosevelt'le görüştükten sonra hemen Quebec kalesinin harita salonuna Müttefik askerî şeflerini davet ederek kendilerile uzunuzadıya görüşmüştür. İngiliz Hariciye Nazırı Eden'in buraya gelmesi her an beklenmektedir. Şimdi yapılan görüşmelerden sonra nazırın Sumner Welles ile birlikte Moskovaya gideceği zannedilmektedir. Böylelikle Stalin harb stratejisi ve birleşmiş milletlerin sulh gayeleri hakkında iki Müttefik şef tarafından verilen kararlardan haberdar edilmiş olacaktır.

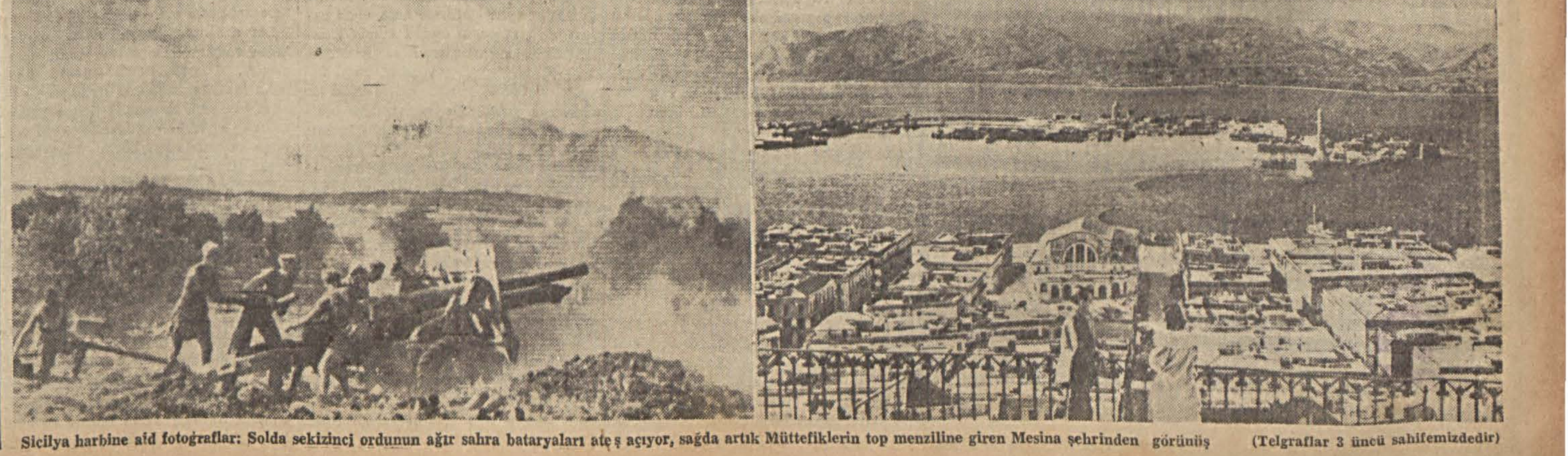
Amerika ve İngiltereye aid meseleler konuşulacak

Washington 16 (a.a.) — Mihver denizaltılarına karşı yapılan harbin muvaffakıyeti hakkında intişar eden Roosevelt - Churchill resmî tebliğine binaen, Cumhur Reisile Churchill'in bazı askerî mevzular hakkında görüştükleri ve bu

(Arkası sahife 3, sütun 2 de)

Mesina düşmek üzere

Şehir, Müttefik topçusunun ateşi altında-26 Km. yakında bulunan Milazzo zaptedildi

Sicilya harbine aid fotoğraflar: Solda sekizinci ordunun ağır sahra bataryaları ateş açıyor, sağda artık Müttefiklerin top menziline giren Mesina şehrinden görünüş

(Telgraflar 3 üncü sahifemizdedir)

Sağlık notları

Tifüs ve soyu sopu

Yazan: **Dr. Rusçuklu Hakkı**

İnsanlar tifüsü çok eski zamanlardanberi tanır; tıb edebiyatında ilk hikâyesi 1489 da Grenata'nın kuşatılışında çıkan salgınla başlar. Tarih boyunca süren savaşlarda bu türlü salgınların başgösterdiğini görüyoruz. Bir asker hekimi, Nielly tifüsten o kadar yılmış ki: «Harb madalyalarının bir yüzünde zafer parıltıları parlar, ama tifüs de öbür yüzünde tasvirinin bulunmasına hak kazanır» demişti. Kırım savaşında da görüldü. 1914 - 1918 savaşında da tifüsün tırpan attığı ordular oldu; hele yüzgeri eden tümenlerle, tutsak kampları içinde..

***

Şimdi gelelim, düşmanın şekline, şemailine:

Şiddetli titremeyle ansızın bir başlayış; titremenin hemen ardınca 40 dereceyi bulan ve böylece süren bir ateş; baş, dil ağrıları; sonra hünnak ve göz içi zarlarının iltihabı; iştihasızlık ve kanmaz bir susamak. Ve sonra.. Hastalığın başlıca vasfı olan sersemlik ve dalgınlık. Dalgın, kendinden geçmiş, lâkayd bir kimse karşısındasınız. Altıncı günde göğüste ve koltuklar dolayında döküntüler belirir; döküntüler her yana yayılır; yüzle boyuna dokunmaz. Hepsi birden çıkan, belli belirsizce kabarık, az çok bir arada toplu döküntüler.

Hastalığın umumî alâmetleri yerli yerinde iken bu döküntüler en az bir hafta sürer. Hepsinin müddeti on beş gündür, aşağı yukarı. Sonra birdenbire biter. Bitmek iki türlü olur: Şifa ve öbürü. Ve bu ikinci sonuc, ne yazık, nadir değildir.

Tifüs çok korkunc bir hastalıktır. Başka şeylerle karıştığı için sonu nereye varacağı önceden kestirilemez.

***

Eskilerin görüşleri iyi idi; dikkat etmişlerdi, tifüs yoksulların topluluklarında çıkıyor; sağlık bilgisi nedir? bilmiyenler ve iyice karnını doyuramıyanlar arasında.. Tifüsün hasta insandan sağlam insana bitle nasıl geçtiğini öğrenmek için Nikol'ün ve arkadaşlarının gelmesini beklemek gerekiyordu. Bu iğrenc böcek hastalığın mikroblu virüsünü birinden öbürüne geçiriyordu. Hastalığın geçme mekanizması nasıl olursa olsun herhalde bit bu işte suçlu, onu ortadan kaldırmak gerek. Bu bilindikten sonra hastalığa galebe çalınmış demekti. Yirmi beş yıldanberi bitleri öldürmek ve elbiseleri dezenfekte etmek için istasyonlar kuruldu ve böylelikle hastalık bir çok yerlerde önlendi. Ve bu usul, tatbik olunan her yerde kutlu sonuclar verdi.

Asıl lekeli humma, tifüs dediğimize, hekim lehçesinde büyük tifüs tifüs major da denir. Bundan bir de küçüğü olduğu anlaşılıyor. Evet, bir de küçüğü var: Tifüs minor: bunun virüsünü bize fareler veriyor. Bu tifüsün uzun tarihi yok; ancak 1931 yılındanberi tanıyoruz. Elbette eskidenberi vardı ama başka hastalıklarla karıştırılıyordu. Bugün başlıbaşına bir hastalık olduğu anlaşıldı. Hastalık virüsünün kaynağı, farelerle daha başka kemirici hayvanlar. Virüs bize hayvanların piresile geçiyor. Pirenin ısırmasile mi, yoksa başka bir yolla mı geçiyor? Bilinmiyor. Nasıl geçerse geçsin; asıl bilinmesi gereken şey, bu türlü tifüsün öbürü kadar korkunc olmayışı.

Alâmetleri, hemen hemen, büyük tifüsünkiler gibi. O kadar şiddetli olmamakla beraber, baş ağrıları, et sancıları, yüksek ateş, bitkinlik, düşkünlük, hazım karışıklıkları; pembe renkli, mercimeğe enziyen lekeler; bu lekeler vakit vakit çıkar ve birden hızla yayılır. Bunlar hepsi çabuk geçer ve sonu, vak'aların çoğunda şifaya varır. Hastalığın gidişi pek nadir olarak kötüleşir ve zayıf kimselerde tifüse başka şeyler de karışır.

Hastalığın ajanı, o da bir Richettsia, ötekinde olduğu gibi.

Küçükle büyük tifüs arasında büyük bir fark var, küçük tifüs, doğrudan doğruya insandan insana geçmiyor, hastalığı fareler ortalığa yayıyor. Hastalığı önlemek için fareleri tepelemek lâzım. İnsan, ötedenberi farelerle savaşıyorsa da âlmde iddia ettiği hakimiyete yakışır bir zafere eremedi henüz.

***

Tifüsün bir de üçüncüsü var: Çıbanlı humma. Bunun tifüsle soyu sopu bir olup olmadığında hayli dedikodu oldu. Doğudan geliyor ve Akdeniz kıyılarında dolaşıyor, bunun virüsü köpeklerde bulunuyor. Köpekler bu hastalığa karşı o kadar hassas görünmüyor; hastalık onlarda hafifçe geçiyor. Tavşan gibi kemirici hayvanların bazıları da bu çıbanlı hummaya tutuluyorlar ve hastalık virüsünü ortalığa yayıyorlar; hastalığın geçmesine vasıta olan da bu hayvanların kenesi.

Korkunc değil; kısa sürüyor ve daima iyi oluyor. Yalnız bir hususiyeti var: Böceğin ısırdığı noktada peyda olan kara leke; virüsü bu noktadan aşılatmış bulunuyor. Bu leke ince bir kabuk bağlar ve bu kabuk bir kaç gün içinde kendiliğinden düşer. Döküntüler erkenden başlar; dolayındaki deriye nisbetle daha kabarıkça, şarab tortusu renginde kırmızı lekeler. Köpeklerin kenesini temizlemekle hastalık önlenebilir.

***

Avrupa ülklerinde görülen tifüsün soyu sopu bunlar; hastalığın yabancı ülkelerde görülen başka aile efradı da var: Kırmızı benekli humma - Fievre pourprée! Birkaç yıl oluyor, Pariste profesörlerden biri, lâboratuvarda çalışırken buna tutulmuştu. Japonyanın ırmak humması - Tsütsügamüshi; Akdeniz yalılarındaki çıbanlı hummaya benziyor.

Kâh şurada, kâh burada ortaya çıkan bu türlü türlü hastalıklar arasındaki akrabalık, yalnız alâmetlerinin benzerliğinden ileri gelmiyor, onları yayan mikrob «Rickettsia» ile sirayet tarzları da bu yakınlığı gösteriyor. Hastalığı daima arthrpodlar naklediyor; bunlar da tifüslerde bit ve piredir. Kırmızı hummada acurieneler hastalığı birinden öbürüne geçiriyor.

Kısaca bir araya topladığım bu bilgileri edinmek için hekimler nekadar uğraştı ve ne güçlüklere göğüs gerdi; hatta kurbanlar bile verdi! Rahmetle anarım, genc meslektaş Mehmed Tuna ile son kurbanı da biz verdik. Böyle acıklı olaylar karşısında (Muallim Naci) nin:

Öldürme ey avalimin Allah-ı ekberi
Nurunla keşf-i râhı sevab eyliyenleri.(1)

Duasına siz de âmin dersiniz, benimle beraber...

Dr. Rusçuklu Hakkı

(1) Muallim Naci - Viktor Hügodan tercüme.

Sadeddin Serimin cenazesi merasimle kaldırıldı

Büyük Millet Meclisi azalığına seçilmeden, Devlet Denizyolları Umum Müdürlüğünde ve başkaca muhtelif devlet hizmetlerinde uzun müddet çalışan Kayseri meb'usu Sadeddin Serim'in cenazesi; dün öğleüzeri Suadiyede Arayol tramvay istasyonundaki köşkünden merasimle kaldırılmış, Erenköy istasyon camiinde öğleyi müteakıb namazı kılındıktan sonra Sahrayicediddeki aile mezarlığına gömülmüştür. Merasime bir tabur askerle bir polis müfrezesi iştirak etmiştir. Sadeddin Serim'in mesai arkadaşları, bu arada Denizyolları Umum Müdürlüğü mensublarından pek çoğu törende hazır bulunmuştur.

Merhuma mağfiret ve ailesine taziyet temennilerimizi tekrarlıyoruz.

Ölümle neticelenen bir çöküntü

Dün saat on bir buçukta, Çemberlitaşta Tavukpazarında Kürkçüler sokağında Süleymanın kereste imalâthanesinde ölümle ve yaralanmalarla neticelenen bir kaza olmuştur. İmalâthanenin çatı kısmındaki bir çöküntü üzerine, orada üstüste duran keresteler devrilmiş ve alt katta çalışanlardan on üç yaşında Talât Civan başı ezilerek ölmüştür. On dört yaşında Salâh, on altı yaşında Nuri, on yedi yaşında Süreyya ağırca ve Benon isimli birisi de hafifçe yaralanmışlardır. Adli hekim Dr. İzzet İşcan; ölenin gömülmesine müsaade etmiştir. Yaralılar, Cerrahpaşa hastanesine götürülmüşlerdir.

Tahkikata el koyan nöbetçi Müddeiumumi muavini Saim Gürkol; hâdise yerinde keşif yaptırmıştır. Tahkikata devam olunmaktadır.

Şehir haberleri

Eşek şakası böyle olur

İki amele, şaka yapalım derken ölüme sebeb oldular

Kasımpaşada fabrika ve havuzlarda amele Receple Feyzi, fabrikadan evlerine gitmek üzerelerken, arkadaşlarından Ali ile şakalaşmağa başlamışlar, bir aralık bu şakayı kaba bir şekilde ve aşırı derecere ileriye vardırmışlardır.

Orta yaşlı bir adam olan Alinin pantalonunu zorla sıyırmışlar, kendisini ikisi birden sımsıkı tutarak, bir hava borusunu arka tarafına yaklaştırmışlardır. Gemi bordasında çivi perçinlemeğe mahsus olan kısmen demir, kısmen lâstik, boruyu tamamile yerleştirince birden dört yüz atmosfer kuvvetinde hava tazyiki vermişlerdir.

Ali can acısile kıvranarak bayılmıştır. İki arkadaş bunun üzerine makineyi durdurup hava tazyikini kesmişlerse de kendisine bu yolda kaba bir şaka yapılan adam ağırlaşmıştır.

Kaldırıldığı Beyoğlu Belediye hastanesinde dün sabah ölmüştür. Varılan neticeye göre, bu son derecede şiddetli hava tazyikına dayanamıyan barsaklar felce uğramış, patlamış, gaita maddeleri karın boşluğuna yayılarak zehirlenme tesirile peritanitten ölüm vukua gelmiştir. Bununla beraber, görünürde karında hafif bir şişkinlikten başka bir arıza tesbit edilemediğinden, adli hekim, Dr. Kâmil Ünsalan morgun cesette otopsi yapmasına lüzum görmüştür. Yakalanan amele Receple Feyzi, bu işi sadece şaka maksadile yaptıklarını söylemişlerdir.

Nöbetçi Müddeiumumî muavini Orhan Hamami; tahkikatı derinleştirmektedir. Morg raporu bugün gelirse, meşhut suç davası açılarak, suçlular derhal mahkemeye gönderileceklerdir.

Münakalât Vekili Bandırmaya gitti

Bir müddettenberi şehrimizde muhtelif münakale işleri üzerinde tetkiklerde bulunan Münakalât Vekili Ali Fuad Cebesoy, dün Bandırmaya gitmiştir.

Münakalât Vekili Bandırmadaki tetkiklerini bitirdikten sonra oradan Ankaraya gidecektir.

Şevki Berker şehrimizde

Vichy büyük elçiliğine tayin edilmiş olan Hariciye Vekâleti Umumî Kâtibi Şevki Berker dün sabahki ekspresle Ankaradan şehrimize gelmiştir. Burada Hariciye Vekilimizle temas edecek ve bir kaç gün istirahat ettikten sonra yeni vazifesinin başına hareket edecektir.

İkinci Şube Müdürlüğü

Emniyet Müdürlüğü ikinci şube müdürlüğüne tayin edilen Kars Emniyet âmiri Sermed Baç; dün yeni vazifesine başlamıştır. Kendisine başarı temenni ederiz.

Düdükleri niçin çalmışlar?

Gazetemizin 10/8/943 tarihli sayısında «Gürültü ile mücadele» başlığı altında bir yazı çıkmış ve bunda Boğaziçinde erken erken düdük çalan vapurlardan bahsedilmişti. Gümrükler ve Muhafaza Genel Komutanlığı Başmüdürlüğünden aldığımız bir tezkerede o yazıda bu düdüklerin gümrük muhafaza memurlarını çağırmak için öttürüldükleri gösterilmekte olduğu, halbuki gümrük idarelerince ittihaz edilmiş böyle bir karar mevcud bulunmadığı, sırf kaptanlara ve vapur kumpanyalarına mahsus usullerden ibaret olduğu bildirilmektedir.

Ümid Yalçının cenazesi

Vefatını dün teessürle haber verdiğimiz İstanbul meb'usu ve Tanin Başmuharriri Hüseyin Cahid Yalçının oğlu Ümid Yalçının cenazesi bugün saat 12,30 da Şişlideki evinden kaldırılacak ve namazı öğleyi müteakıb Teşvikiye camiinde kılındıktan sonra Feriköyündeki aile kabristanına defnedilecektir.

Askerî vaziyet

Müttefikler neden anlaşamıyorlar?

Yazan: **Emekli General H. Emir Erkilet**

Sovyet kıt'aları Briansk - Orel demiryolunun hemen hemen ortasında bulunan Karaçew şehir ve istasyonunu zaptettiler. Onlar bu yeri Orel düşmeden almak ve Briansk'tan ayırmak istiyorlardı. Almanlar ise buna mâni olmak için hem Karaçew'i müdafaa ettiler, hem de Orel'i vakit ve zamanında boşalttılar. Onun için Karaçew'in şimdi Ruslarca zaptedilmiş olmasının kıymet ve ehemmiyeti bunun Orel düşmeden evvel vuku bulmasına nisbetle azdır.

Bununla beraber Sovyetler Karaçew'i almakla Briansk'a cenub doğudan tehlikeli bir surette yaklaşmışlardır. Onlar zaten İspasdemensk yarmasile Smolensk-Briansk arasına az çok sokulmuş olduklarından şimdi bu son müstahkem şehir Rus tehdidi altına girmiştir.

Rusların, bir taraftan Harkof dış mahallelerinin önlerine gelmiş, diğer yandan bu şehrin şimalinden batı cihetlerine doğru tehlikeli surette sarkmış oldukları halde bu yeri henüz zaptedememeleri bir kaç gündür, Alman mukavemet ve karşı taarruzlarının Rus ileri hareket ve taarruzlarını durdutmuş olmasından ileri gelir. Ancak bu Alman karşı taarruzları Rus kıt'alarını Achtyrka, Krasnokutsk ve Bogoduw"dan geri atmadıkça Harkof zaptolunmak tehlikesinden kurtulamaz.

Almanlar, Smolensk cenub doğusunda İspasdemensk bölgesinde de taze kuvvetlerle yaptıkları karşı taarruzlarla Rus yarma hareketini durdurtmuşa benziyorlar. Kuban Alman köprübaşına ve Ladoga gölü cenubunda yani Leningrad cenub doğusundaki Alman mevzilerine Rusların haftalardanberi devam ettirdikleri şiddetli taarruzlar da akim bırakılmış veya durdurtulmuştur. Velhasıl Alman doğu ordusu bozulmuş ve şevk ve kıymetinden fazla bir şey kaybetmiş değildir. Bu hal Rusların yakın olan çamur ve yağmur mevsimine kadar doğu cephesinde «neticede Harkof düşse bile» pek büyük değişiklikler yapmağa muktedir olamıyacaklarını göstermektedir.

Onun için Sovyet başkumandanlığı Müttefiklerden, Büyük Britanya adalarında 2-3 yıldanberi hazırlanıp toplanmakta olan İngiliz, Kanadalı ve Birleşik şimal Amerikalı kıt'alardan mürekkeb büyük ordunun (120-150 tümenin) Calais boğazı üzerinden şimal Fransaya çıkarılarak hakiki cephenin açılmasını istiyorlar. Bu suretle doğu cephesinden 60 Alman ve 20 kadar Rumen ve Macar tümeni (Rus tahminine göre) eksilebileceğinden Ruslar, Almanların bu yıl ancak bu şartla yenilebileceğini düşünüyorlar. Aksi takdirde Alman ordusu henüz kuvvetli ve sağlam olduğundan bunun yalnız kendileri tarafından yenilmesine imkân olmıyacağı gibi Rusyanın taarruz ve muharebe kudretini daha bir iki yıl muhafaza edebileceği de şüpheli görülüyor. Onun için Rusya, hakikî ikinci cephenin derhal açılmasında musır olduğu nisbette şimdiye kadar açılmamış olmasından müteessir, hatta küskündür.

Müttefikler ise Büyük Britanyadaki son büyük yedek kuvvetlerin şimal Fransaya çıkarılarak harb ateşine atılmalarının zamanını henüz gelmiş telâkki etmemektedirler. Onlara göre bu kuvvetler Almanlar tamamile yıpranıp kuvvetten düşmedikçe Avrupa savaşına karışmamalı, fakat karıştıkları takdirde katî neticeyi kolayca elde etmelidir. O halde Alman ordularını yıpratıp kuvvetten düşürmek ağır işi şimdilik Rus ordularile Müttefik hava kuvvetlerine düşüyor ve Müttefiklerin Büyük Britanyadaki o yepyeni ve çok modern teçhizatlı kuvvetlerine sadece son darbeyi arkadan vurmak vazifesi kalıyor.

Rusların canını sıkan, hatta Müttefiklerin samimiyetine karşı onları şüpheye düşüren işte bu olmak gerektir. Çünkü Ruslarla Almanların vuruşa vuruşa kuvvetten düştükleri bir anda Müttefiklerin elinde Büyük Britanya adalarından en az 120 ve şimal Afrika ile Yakındoğuda takriben 30-35 tümen yıpranmamış ve yorulmamış bir halde o derece harb ve harekete hazır bulunacaktır ki bu kuvvetler öyle bir durumda Avrupayı kolaylıkla işgale kâfi gelebilecek ve neticede bütün Rus emel, gayret ve fedakârlıkları boşa gidecektir. Rusyayı bugün derin derin düşündüren işte budur. Görülüyor ki Büyük Britanya ve şimal İrlandada yığılı duran büyük Anglo - Sakson kuvvetlerinin kullanılması zamanı dolayısile Anglo - Saksonlarla Sovyetler arasında fikirbirliği yoktur ve bu aykırılığı vücude getiren ve devam ettiren sebebler yalnız askeri olmayıp ayni zamanda siyasidir.

Fakat Rusyayı Anglo - Sakson şeflerinin buluşma ve konuşmalarından uzak tutan sebeb yalnız bu ve hatta harb sonrasının şimdiden tanzimi hakkında iki taraf düşünce ve görüşleri arasında var olduğu görülen derin uçurum değildir. Bundan evvel Rusyanın Müttefiklerle birlikte Jauponyaya karşı işbirliği meselesi de vardır ki «malûm olduğu üzere» Rusya bu hususta değil şimdiden, hatta Almanya mağlûb olduktan sonra bile Müttefiklere herhangi bir vaidde bulunmaktan çekinmektedir. Amerika için ise en korkunc ve tehlikeli mesele Japonyadır. Nitekim Roosevelt ve şimal Amerika efkârı umumiyesi Churchill ile İngitereden Almanya mağlûb edildikten sonra harbi bitmiş addetmiyerek Japonya aleyhine birlikte ve bütün azim kuvvetlerile harbedeceklerine dair söz almadan rahat edememişlerdir. Halbuki Rusya Amerikaya ne aşikâr, ne de «anlaşılan» gizli bir adamda bulunmuyor.

Fikrimizce Rusya, bu hususta hiç bir vaidde bulunamaz da. Çünkü o, bütün kuvvetlerile Almanyaya karşı uğraştığı bir sırada, mahza Müttefiklere hoş görünmek için, Japonyanın düşmanlığını üzerine çekmemek hususunda bilhassa dikkatli davranmak zorundadır. Bu sebeble Rusyanın Japonyaya karşı çekingenliği belki hakikatte egoisttir, maksadlara mebni değildir. Fakat Churchill ve Roosevelt, Rusyanın Avrupada serbest kalabilmek için bir gün Japonlarla uyuşmak ihtimalini şimdiden gözönünde tutmağa mecburdurlar. (Sonu gelecek yazıya)

H. E. ERKİLET

Neclâ Artut
ile
Selim Arel
Evlendiler.
14-8-943

Bu gece

RAŞİD RIZA

TİYATROSU

Şehremini

LÂLE Bahçesinde

Drahşan Çapar
ile
Saim Sarper
Nişanlandılar.
15-8-943

HEM NALINA HEM MIHINA

Harbin muammalı rakamları

Rakamların belâgati diye bir söz vardır ki rakamın sözden daha beliğ olduğunu anlatmak için kullanılır. Fikat harb içinde, rakamların belâgati, bir propaganda belâgati oluyor; propagandanın belâgati,

Aldanma ki şair sözü, elbette yalandır

Mısraına uygun bir belâgattir. Bu sütunda, bir çok defa, muharib tarafların ileri sürdükleri şu veya bu rakamlara, hakikatin ta kendisi diye inanmamak lâzım geldiğini göstermiştim.

Bugün de, gene böyle şaşırtıcı rakamlar karşısındayım. Dünkü gazetelerde Anglo - Sakson şeflerinin denizaltı harbi hakkındaki müşterek beyanatı vardı. Bunda, Alman denizaltı harbinin temmuz ayı içindeki neticeleri pek zayıf olduğu söylendikten sonra, «1943 yılında, Müttefikler tarafından denize indirilen gemilerin tonaj miktarı, uğranılan kayıblardan 3 milyon ton fazladır.» denilmektedir.

Halbuki, 1943 başındanberi Almanlarla Amerikalıların her ay verdikleri ve dikkatle notettiğim listeleri karşılaştırınca başka bir rakamla karşılaşıyorum. 1943 ün ilk yedi ayında Amanlar, 3.563,641 tonluk gemi batırdıklarını iddia ettiler. Müttefiklere göre, bu rakam her zaman olduğu gibi, mubalâğalıdır. Nitekim, Almanlar, temmuzda denizaltı, denizüstü ve hava kuvvetlerile 550241 tonluk gemi batırdıklarını ve 246,241 tonluk gemiyi ağır hasara uğrattıklarını, 780,000 tonluk gemiyi de bombalar ve torpillerle sakatladıklarını, hasara uğrıyan gemilerden bir kısmının tahrib edilmiş sayılacağını söyledikleri halde, Mr. Roosevelt ile Mr. Churchill'in beyannamesinde, «Alman denizaltı harbinin neticeleri temmuz ayında pek hafif olduğu» bildiriliyor.

Almanların temmuz sonuna kadar batırdıklarını reşmen bildirdikleri tonaj, 3,563,641 dir. Yalnız Amerikalıların 1943 başından temmuz sonuna kadar yeni yaptıklarını bildirdikleri gemiler ise 10,485,500 tondur. Bu iki rakam arasında, 6,921,859 tonluk bir fark vardır. Yani yalnız Amerikalılar, 1943 ün yedi ayında batanlara nisbetle 7 milyon tona yakın gemi yapmışlardır. Halbuki Mr. Roosevelt'in de imzasını taşıyan beyanname 1943 te batırılanlardan 3 milyon ton fazla yeni gemi yapıldığını söylüyor.

Japonların ve İtalyanların batırdıkları gemileri de kayıb tonajına ilâve etsek gene aradaki 4 milyon tonu doldurmak mümkün değildir. Çünkü Almanlara nisbetle pek az faaliyette bulunan Japonlarla İtalyanların 7 ayda 4 milyon tonluk gemi batırmış olmalarına imkân yoktur. Zaten, onlar da böyle bir iddiada bulunmamışlardır. Japonlarla İtalyanların batırdıklarını da Britanya İmparatorluğu camiasında yapılan yeni tonajla telâfi etmek kabildir.

O halde bu büyük fark neden ileri geliyor? Propagandanın kendi kayıblarını küçülten ve karşı tarafın zayiatını çoğaltan meşhur «Artırma ve eksiltme» kanunu biliyorum ve buna aklım eriyor. Fakat Anglo - Sakson şeflerinin bu prensip ve Amerikan resmî rakamları hilâfına olarak kendi aleyhlerine ileri sürdükleri bu eksiltmeyi anlıyamıyorum.

Yakında 1943 başındanberi iki tarafın verdikleri resmî rakamları karşılaştırarak daha uzun ve tafsilâtlı bir yazı yazacağım. O zaman da göreceksiniz ki bu şaşırtıcı rakamların içinden çıkmak ve bu muammayı halletmek mümkün değildir.

Sünnet düğünü

Kızılay Alemdar Şubesinden:

Kıymetli san'atkârlarımızdan Münir Nureddin, Safiye ve Dümbüllünün iştirakile tertib edilen büyük müsamerede sünneti yapılacak çocuklar için son kayıd ve kabul muameleleri her gün saat 15 ten 20 ye kadar Eminönü Halkevinde yapılmaktadır.

Sünnet çocukları için Yerli Mallar Pazarından tedarik edilen patiska dağıtılmaya başlanmıştır. Çocuklarını sünnet ettirenlerin patiskayı almak üzere müracaatleri.

GELİŞİ GÜZEL

Zavallı Fil! - Denizde para! - Sönen bir şöhret!

Zavallı fil!

Berlindeki hayvanat bahçesinde, bundan iki sene evvel, eceli mev'udile, bir filceğiz ölmüş. Ceğizi, filin minimimiliğini anlatmak için kullanmadım; gurbet illerde ölüşüne acıdım, fıkaranın.

Neyse, toprağı bol olsun, derisini yüzmüşler, etini ne yapmışlar, bilmiyorum ama, derisinin geçirdiği maceraya, ne yalan söyliyeyim, merakla okudum.

Eskiden, fil derisinden, baston sapı filân gibi cici bici eşya yapılırdı. Şimdi... Durun, sonunu anlatmadan, fil derisinin bazı hususiyetlerini anlatayım.

Berlin hayvanat bahçesinde ölen filin derisi, dibağhanede, tam iki senede işlenmiş. Fil derisi, vasati olarak elli, altmış kilo gelen öküz derisinden sekiz defa daha ağır oluyormuş. Bu filinki öyle ağırmış ki, ortasından ikiye biçmişler de, yarısının bir ucunu yerinden kaldırmak için, ellerinde koca kerpetenlerle, üç kişi uğraşmağa mecbur olmuş.

Debağhanelerde, derilere yapışıp kalan yağ ve et parçalarını temizleyip çıkarmağa mahsus makineler var. Bu makinelerin en büyüğü, filin derisine ufak gelmiş. Çaresiz, el ile sıyırıp kazımışlar.

Bütün ameliye bittikten sonra meydana gelen köseleyi ölçmüşler; kalınlığı 50 milimetre imiş. Yani beş santimetre. Öküz derisinden yapılan köselenin on misli kalın.

Şimdi, bu köselenin ne işe yaradığına gelelim. Madenleri parlatmak için kullanılan makinelerin çarklarına takılıyor. Türkçesi, demiri aşındırıyor.

Zavallıcığın ölümüne acımıştım ama, şimdi düşünüyorum da, iki sene evvel öldüğüne iyi etmiş: Kurtulmuş.

Bir yandan, taşınmaz hale gelen şu harb devrindeki hayat yükü, bir yandan sırtındaki beş yüz kiloluk kösele yükü, ne yapardı biçare?

Denizde para!

Hani, çok paralı insanların servetini anlatmak için: «Denizde kum, onda para!» diye, deryalar dolusu kumla kasalar dolusu paranın miktarı arasında mukayeseli bir benzetiş yaparız. Bazı ahvalde, bu sözü tersine çevirdiğimiz de olur. İşte şimdi, büsbütün tersine çevirip kullanmak gerekiyor gibi. «Denizde para, onda kum!» diye.

Meğer, deniz suyunda, bol bol mevcud tuz kadar da altın yok mu imiş? Yalnız altın mı? Bir o kadar gümüş ve paha biçilemiyecek kadar radyum.

Vaktile bir hesab yapmışlar. Denizlerin suyu içinde, çalkalanıp duran altın miktarı, yeryüzündeki insanlara, nüfus başına bir çubuk dağıtacak kadar bereketli imiş.

Gümüşe gelince; o da, adem oğlunun yüzünü güldürecek kadar çokmuş ama, altın gibi pahalı olmadığı için, ihrac işine sarfedilecek sermayeyi karşılamaz belki düşüncesile, üzerinde uğraşmak zahmetine değmezmiş.

Bakın, radyum öyle değil. Denizleri altüst edip, tuzlu sularının bağrında uyuklıyan radyumu çıkarmak uğrunda ne kadar masrafa ve külfete girilse, değermiş.

Su içinde bir servet; fakat, öyle sudan servet değil. Ne var ki, çıkarıp işe yarar hale getirmesi zor.

Lâf aramızda, sudan altın, gümüş, hatta radyum çıkarmağa benim aklım ermedi. Kimyalı, fizikli işlerden anlamam ama, bana kalırsa, denizlerdeki bu altın hikâyesi, tarlasında define bulunduğunu söyleyip çocuklarını ekip biçmeğe mecbur eden köylü hikâyesinin başka türlüsü.

Tuzlu sularda, gemiler dolusu servet taşınmağa başlıyalı asırlar oluyor. O zamandanberi, fırtınalar, türlü türlü kazalar, muharebeler filân, denilzerin dibine, sayısız gemiler indirmiş. Ambarlar dolusu servetler, karanlık sularda, uyuklayıp duruyor.

Yeni harbin batırdığı tekneler de, denizleri taşıracak haddi buldu.

O eskileri, bu yenilere ekleyince, harbden sonra bulunacağına hiç şüpe olmıyan daha modern dalgıclık usulleri sayesinde, insanlar, tuzlu suların koynundan, öyle «sarı kız» lar çekip çıkaracaklar ki, deniz suyunu eritip altına tahvil etmek, akıntıya kürek çekmek kabilinden kalacak.

Sönen bir şöhret

Geçenlerde, New-Yorkta, meşhur bir doktor öldü. Adı James Ewing. Öldüğü zaman 77 yaşında idi.

James Ewing, bir çok mühim eserlerin sahibi olduktan başka, doğuşta mevcud hastalıkları bertaraf etmek için, insan vücudünün, kusursuz hale getirilecek şekilde yuğurulması prensipini ortaya atan adamdı. Bu meşhur hekim, hastalık geldikten sonra tedaviye kalkışmaktansa, hastalığın gelmesine mâni olacak tedbirleri almağı esas tutuyordu. Sistemleri, fikirleri, mücadeleleri, kanaat'leri, bir zamanlar, bütün dünyaya şöhret salmıştı.

James Ewing'in bir büyük şöhreti daha var.

İdam mahkûmlarının elektrikle öldürmenin faydasızlığını iddia etmişti. Bilhassa Amerikada kullanılan elektrikli sandalyaya muarızdı. Doktor, elektrikli idam sisteminin, ölümü intac etmediği fikrinde idi.

Dişçi sandalyesine benziyen, onun korkunç, ondan bin kat daha karmakarışık öte beri ile dolu şu meşhur sandalye; bütün o kasvetli hazırlıklar; esrar dolu itinalar idam odasına kimseyi kabul etmemeler filân, demek ki, hepsi kuru gürültüden ibaretmiş.

Doktorun bu salâhiyetli iddiası, o zamanlar, bir sürü münakaşalara yol açmıştı. Bu münakaşalar, hâlâ devam edip gidiyor. Hangi taraf haklı, henüz belli değil.

Ama, muhakkak olan bir cihet var. Şimalî Amerikadaki bazı eyaletlerde, Dr. James Ewing'in ortaya attığı bu nazariye üzerine, elektrikli sandalyede idam edilenlere, idamdan sonra, bir zehir şırınga etmeğe başlamışlar. Hem, kanunun ruhu, mahkûmun yok edilmesini âmir olduğundan, acaba dirilir mi şüphesi ortadan kalksın, diye, ihtiyaten; hem de, mahkûm, mezarda dirilmesin diye, insanî bakımdan hareket ederek.

Doktor Ewing, iddiasında tek kaldığına göre, acaba, nur veren, hareket yaratan elektriğin, hayat söndürmesini, pek tezadlı buldu da, bir his galeti ile mi hareket etti diyesim geliyor. Öyle ya, işte, hem şenliklerde, kangal kangal aydınlık, hem harbde yığın yığın karanlık yapan barut; işte, hem, kıt'adan kıt'aya medeniyet, hem cepheden cepheye ölüm taşıyan tayyare; işte, bir gramı sıhhat getiren, yarım miligram fazlası ahrete götüren türlü türlü, yarı zehir, yarı panzehir nesneler; işte, içimize girerse ferahlatan, bizi içine alırsa sırat köprüsüne kadar götüren su; işte, kendisi kan veren, imbikten geçmiş suyu kana giren üzüm; işte şu, işte bu. Elektrik de, niçin iki işe birden yaramasın?

H-V

SON HABERLER

Siyasî İcmal

Birleşik milletlerin kazandığı en mühim zafer

Birleşik milletlerin şimdiye kadar kazandıkları en büyük zafer, Mihveri Afrikadan büsbütün çıkarıp atmak, yahud Sicilyayı işgal ederek bütün İtalyayı ateş sağanağına tutmak, yahud Almanyanın sanayi merkezlerine mütemadiyen bomba yağdırmak değildir. Belki bu zafer, denizaltı harbine karşı kazanılandır. Onun için Mr. Roosevelt ile Mr. Churchill evvelki gün bilhassa bu zaferi belirten beyanatta bulundular ve geçen mayıs, haziran ve temmuz aylarında, bu muharebe bakımından alınan neticeleri ilân ederek Birleşik milletlere en geniş ölçüde ümid vermek ve harb talihinin kat'î bir surette dönmüş olduğunu anlatmak istediler. Çünkü Birleşik milletler, denizaltı harbine karşı koymağa muvaffak olmakla aralarındaki irtibatı muhafaza ederler ve denizlere hâkim olmanın temin ettiği bütün imkânlardan istifade ederek harbi kazanmağa muvaffak olurlar.

Mr. Churchill ile Mr. Roosevelt'in denizaltı harbine herşeyden fazla ehemmiyet vermelerinin sebebi budur.

İngiltere hükûmet reisile Amerika Cumhur Reisinin müşterek demecile anlattıklarına göre Birleşik milletler, geçen üç ay zarfında doksan denizaltı batırmışlar, bu sayede gemi kafilelerini hava ve denizden koruyarak münakalelerini nisbeten emniyet içinde yapmışlar, diğer taraftan ticaret gemisi inşasına aid faaliyetlerini hızlandırarak 1943 yılında daha önceki yıllara nisbetle üç milyon ton fazla gemi inşa etmişlerdir.

Bu rakamların manası gayet aşikârdır. Mihver denizaltı harbi sayesinde İngiltereyi abluka ederek aç bırakmak, Atlantikte gemi faaliyetlerini sekteye uğratarak Amerikanın Avrupaya yaklaşmasına engel olmak istediği halde buna muvaffak olamamış, bundan başka deniz ve hava vesaitinin tekemmülü sayesinde ağır darbelere uğrıyarak, harb sahnesinden adeta çekilmek mecburiyetinde kalmıştır.

İşte Müttefiklerin şimdiye kadar kazanmış oldukları en büyük zafer budur ve Müttefikler bu zaferi, çok büyük sıkıntılar çekmek, çok ağır kayıblara uğramak pahasına kazanmış bulunuyorlar. Müttefikler bu zaferi kazanıncıya kadar Atlantiğin dipleri milyonlarca ve milyonlarca ton gemi ile, bu gemilerin taşıdığı milyon milyon servet ve emek mahsulü ile dolmuştu. Müttefikler dayandılar ve denizaltı ile mücadeleye yarıyacak en tesirli çareleri buldular. Bunun neticesi olarak bugün bu mühim harbi kazanmış sayılıyorlar.

Bu harbi kazanmanın en mühim manası, bundan böyle Müttefikler tarafından, sarfolunacak harb gücünün aksaklığa uğramaması, veya uğrıyacağı aksaklığın asgarî hadde inmesidir. Şu var ki geçen üç ay Müttefiklerin denizaltıya karşı gelebildiklerini belirtmekle beraber, denizaltı silâhının artık büsbütün ortadan kalktığını sanmak, hiç de doğru olmaz. Çünkü Almanyanın bu yoldaki kayıblarını telâfi etmek ve denizaltı harbini yeniden hızlandırmak için hiç bir gayreti esirgemiyeceğinden şüphe edilmiyor. Fakat buna mukabil Müttefikler tarafından alınan tedbirlerin de şimdiki kadar müessir olacağına inanılıyor.

Ömer Rıza DOĞRUL

Adanada feci bir otobüs kazası

Adana 16 (Hususî muhabirimizden) — Bürücek yaylası yolunda çok feci bir otobüs kazası oldu ve 2 kişinin ölümü, 14 kişinin ağır ve hafif yaralanmasile neticelendi. Bürücek yaylasına gitmek üzere hazırlanan Mehmed Yenicenin 9, Hasan Kısacığın 6 kişiden mürekkeb aile efradı şoför Hasanın 70 numaralı kamyonuna binerek yola çıkmışlardır. Gülek boğazı asfaltında son sür'atle arabayı süren şoför, Damlama - Kavalıhan arasında vites değiştirmek istemiş, fakat kamyon birdenbire durarak takla atmıştır. Yolculardan Hüseyin Kısacığın eşi 20 yaşında Hanife derhal ölmüş, diğer 14 kişi ağır ve hafif yaralanmışlardır.

Tesadüfen oradan geçen İçel valisi, kazazedelerin imdadına koşmuş, otomobille yaralıları Mersin Memleket hastanesine taşıtmıştır. Mehmed Yenicenin 12 yaşındaki oğlu Durmuş hastanede ölmüştür. Şoför nezaret altına alınmıştır.

Rus taarruzu Harkof önünde durduruldu

(Baştarafı 1 inci sahifede)

satarak hepsini imha etmiştir.

Orel'in garbında Sovyetlerin taarruz kuvveti azalmaktadır. Buna mukabil gayretlerini iki kat arttırarak Viyazma, Belij ve Ladoğa gölü kesimlerini, zırhlı arabalar, muharebe avcıları ve kuvvetli topçu ateşile yarmayı denemişlerdir. Buralarda da piyade ve tank tümenlerimizin mukabil kuvvetli mukavemeti önünde hepsi de sonuçsuzluğa mahkûm edilmişlerdir. Sovyetlerin dün taarruz ettiği her bölgede insanca ve malzemece ağır zayiata duçar oldukları anlaşılmıştır. Bu arada dün 133 zırhlı araba yok edilmiştir. Cenup ve orta kesimlerde kanlı savaşlar yapan kıt'alarımız, savaş, pike ve uçak kafileleri himayesinde düşman istihzaratına ve yürüyüş hareketlerine mâni olarak çok zayiat verdirmiştir.

Harkof'ta Rus taarruzu durduruldu

Berlin 16 (D.a.D.) — Alman askeri makamatının bildirdiğine göre Alman karşı tedbirleri sayesinde Bielgorod sahasındaki gergin vaziyet bertaraf edilmiş bulunmaktadır.

Ladogadaki muharebeler

Berlin 16 (D.a.D.) — Ladoga gölünün cenubunda 3 gündenberi pek büyük kuvvetlerle devam eden Rus taarruzu Alman müdafaası karşısında artık tamamile kırılmıştır. Yaz taarruzu başladığındanberi bu kesimde bu suretle dördüncü büyük Rus taarruzu akamete uğramış bulunmaktadır.

Fin tebliği

Helsinki 16 (TP) — Fin resmî tebliği: Kıt'alarımız Rukajaervi bölgesinde düşmanın şiddetli ateş himayesinde yaptığı hücumu püskürtmüştür. Mevzilerimize yanaşmış olan düşmanın küçük bir müfrezesi kısa bir ateş teatisinden sonra tardedilmiştir. Şark cephesinin şimal kesiminde düşman keşif müfrezeleriyle birkaç defa çarpışma vukua gelmiştir. Denizde ve havada kayda değer bir hâdise olmamıştır.

Ruslar çok büyük zayiat vermişler

Stokholm 16 (T.P.) — Moskovadan gelen bir habere göre, «Pravda» gazetesi bugünkü nüshasında neşrettiği bir makalede, Sovyetlerin son taarruzlarda olağanüstü zayiata duçar olduğundan, metal sanayii amelesinin önümüzdeki iki ay zarfında istihsalât programını temin etmelerinin elzem olduğunu tebarüz ettirmektedir. Gazete şunları yazmaktadır: «Bizim bugün daha çok zırhlı halitalara ve daha çok çelik mamulâtına ihtiyacımız vardır.»

Almanların yeni bir silâhı

Berlin 16 (TP) — Şark cephesi durumunda «Bulut Yayıcı» adındaki yeni sis aletinin önemli bir rol oynadığı Berlin askerî mahfillerince temin edilmektedir. Bu âletin 6 tüpü harp sahasına sis yapan bombalardan savurmaktadır. Aynı zamanda infilâk ve yangın bombaları da atmaktadır. Bu yeni icat silâhın insanlar için pek tehlikeli olduğu ve koruganları da infilâk bombalarile tahrip ettiği anlaşılmaktadır.

Ruslar 43,642 uçak kaybetmişler?

Berlin 16 (TP) — Bu senenin temmuz ayında doğu cephesinde Alman avcı uçakları, uçaksavar topçusu ve kıt'aları 3.16 Bolşevik uçağını düşürmüşlerdir. Şimdiye kadar Almanlar tarafından bir ay zarfında bu kadar çok sayıda uçak düşürülmemişti. Bu suretle 1943 yılının ilk yarısında Bolşeviklerin maruz oldukları uçak zayiatı 9,464 ve harbin başlangıcındanberi 43,642 ye baliğ olmuştur.

Sovyet tebliği

Moskova 16 (a.a.) — Gece yarısı neşredilen Sovyet tebliği:

16 ağustosta Briansk istikametinde taarruzlarını muvaffakıyetle geliştirmeğe devam eden kıt'alarımız 8 ilâ 10 kilometre kadar ilerliyerek 130 meskûn mahalli işgal etmişlerdir. Bunların arasında Zizdra şehri de vardır. Karaçev'in 14 kilometre batısında bulunan Malye Luki de zaptedilmiştir.

Spas Demyansk istikametinde kıt'alarımız 8 ilâ 12 kilometre kadar ilerliyerek 30 dan fazla meskûn mahalli işgal etmişlerdir.

Harkof etrafında Sovyet kıt'aları Almanların büyük tank ve piyade kuvvetlerile yaptıkları karşı taarruzları püskürtmüşlerdir. Bütün gün devam eden savaşlarda 79 Alman tankı tahrib edilmiş, 59 uçak düşürülmüştür.

Roosevelt - Churchill

(Baştarafı 1 inci sahifede)

hususta Quebec'te kurmaylarile tetkiklerde bulunacakları, askerî durumun başlıca kısımlarını inceleyecekleri ve beynelmilel siyasî meeslelerden ziyade bilassa Birleşik Amerika ile İngiltereyi ilgilendiren siyasî meseleler hakkında daha geniş görüşmelerde bulundukları sanılmaktadır.

Daily Herald'a göre Eden ve Welles Moskovaya gidecekler

Londra 16 (a.a.) — Daily Heald gazetesinin Quebec'deki muhabirinin bildirdiğine göre Eden'le Birleşik Amerika Hariciye müsteşarı Sumner Welles, Quebec konferansından sonra İngiliz - Amerikan mahfillerince Sicilyadan sonra takib olunacak harb safhasının mufassal plânlarını Stalin'e bildirmek için Moskovaya gideceklerdir.

Bu iki habercinin Moskovaya gönderilmesine Roosevelt ile Churchill'in Hyde Park'ta yapmış oldukları görüşme neticesinde karar verilmiştir.

Konferansta konuşulan mevzular

Quebec 16 (o.o.) — Konferans için askeri mütehassısların kendilerine düşen işin başlangıcını bitirmiş olmaları zannedilmektedir.

Mr. Eden'den başka, konferansa Mr. Cordell Hull veya Mr. Sumner Welles'in veyahut her ikisinin de iştirak edecekleri muhtemel olduğu zannedilmektedir.

Konferansın işlerine aid program başlıca üç safhayı ihtiva etmektedir. İlk safha askerî meselelere taallûk edecek ve bu itibarla alınan kararlar da harekâta geçilinciye kadar mahrem tutulacaktır.

İkinci safhanın, müttefiklerin yeni düşman topraklarını işgal ettikçe karşılaşacakları siyasî meselelere taallûk ettiği zannedimektedir.

Üçüncü safhanın Müttefikler Atlantik Beyannamesi prensiplerini tatbik sahasına koydukları zaman karşılaşacakları siyasi meselelerle bu beyanname hazırlandığı sırada giriştikleri taahhütlerin ifasına taallûk ettiği sanılmaktadır.

Ağustosta yurdda görülen tifüs vak'aları

Ankara 16 (a.a.) — Öğrendiğimize göre, ağustos ayının ilk 15 günü içinde bütün yurdda haber alınan lekeli humma vak'aları 53 tür. Bunlardan 18 vak'a İstanbulda olup diğerleri dağınık ve münferid bir haldedir. Temmuz ayının son on beş gününe nazaran bütün yurddaki vak'a adedi 80 eksiktir.

Bir İngiliz denizaltısı Limnide bir limanı topa tuttu

Kahire 16 (a.a.) — Resmen bildirildiğine göre bir İngiliz denizaltısı Ege denizinin şimalindeki Limni adasında Kadtro limanına girmiştir. Bu denizaltı iki küçük iaşe gemisi batırmış ve Almanlar tarafından tesis edilmiş olan antrepoları topa tutmuştur. Alman sahil bataryaları mukabelede bulunmuş ve İtalyan seri botları bu denizaltıyı batırmağa teşebbüs etmişlerse de gemi hiçbir hasara uğramadan üssüne dönmüştür.

Bir Amerikan kruvazörü batırıldı

Berlin 16 (T.P.) — Sicilya cephesi şimalinde bir Alman denizaltısı cesurane bir hücumda Brooklyn sınıfından bir Amerikan kruvazörünü, muhribler himayesinde olmasına rağmen batırmıştır. Bu kruvazör 10.000 tonilâtoluk olup 1938 senesinde inşa edilmişti. Sür'ati 32,7 mildi. 15,2 santimetrelik toplarla mücehhezdi. Bu 15 topundan başka 12,7 lik sekiz topu ve müteaddid makineli tüfekleri, 2 deniz ve 4 hava uçağına malikti.

Bulgar heyeti geliyor

Sofya 16 (T.P.) — 20 ağustosta açılacak olan İzmir fuarı münasebetile Bulgaristanı temsil etmek üzere Bulgar harici ticaret müdürü Sergey Kalenciyef ve propaganda şefi Dr. Nikola Raşef İzmire müteveccihen hareket etmişlerdir. İzmir fuarında Filibe panayırı, müdür vekili ve Filibe belediye reisi ve sekreteri Koska Kostof taraflarından temsil edilecektir.

Değişen dünya

(Başmakaleden devam)

pınan dünyada, tarafsız memleketler halkı, ötedenberi millî hürriyeti hak tanıyan ve öylece ilân eden fikirleri benimsemiştir. Bugün yapıldığını gördüğümüz münakaşalarda da, tarafsız efkârı umumiyeler, o fikirlerin safında yer almıştır. Yarınki dünya düzeni bu düşüncelere nekadar yakın ve uygun olarak kurulursa sulh da o kadar devamlı ve insanlık için o kadar faydalı olacaktır.

Müfrit fikirleri tarafsız memleketler istisnasız beğenmiyorlar. Dünyanın değiştiği bahanesile Demokrasiler galib geldiği takdirde bir kaç devletin ötekilerini kontrol edeceğini söyliyerek milletleri bir takım hayalî (emrivaki) lere hazırlamak istiyen propaganda hiç bir yerde yüz bulamıyor. Bugün bu şekilde halka yanaşmağa çalışan fikirlerin vaktile ileri sürülen (yeni nizam) iddiasından hiç bir farkı olmadığını halk yakından görüyor. Garibdir ki şimdi bu tezi müdafaa edenler, üç yıl önce yeni nizam iddiaları karşısında küplere biniyor, demokrasiden fazla demokrasi taraftarlığı ederek Almanya galib gelirse, yeryüzünde hiç bir millete hayat hakkı kalmıyacağını gırtlakları yırtılarak haykırıyorlardı.

Fakat vaktile o haykırmalara metelik vermiyen halk, bugün cılız bir sesle propagandası yapılan acayib sulh ve nizam taslaklarına da kulak asmıyor.

Hasretini çektiğimiz ölçü ve muvazene dünyasını Demokrasiler kuramazlarsa, dört yıllık kanlı boğuşmadan sonra bir yenisi daha başlıyabilir. Fakat milletleri tahakküm altında yaşatmak hiç bir zaman temelli bir sulha yol açmıyacaktır. Değişen dünyaya işte biz bu gözlükle bakıyoruz.

NADİR NADİ

Mesina düşmek üzere

General Eisenhower Amerikan umumî karargâhı 16 (a.a.) — Sicilyanın şimal sahil yolunda sür'atle ilerliyen 7 nci Amerikan ordusu Mesinanın 26 kilometre batısında Milazzo'yu zaptetmiştir. Bu suretle ilerliyen sözü geçen ordu bu limanlardan birincisinin Mihver tarafından yapılacak bir tahliye için kullanılmasını imkânsız kılmaktadır. Mevcudu binlerce kişiye varan Mihver kuvvetlerinin esir düşeceği tahmin edilmektedir. Mesinaya yaklaşan Müttefik kuvvetleri, şimdi Reggio Kalabria bölgesinde yerleştirilen ağır İtalyan bataryaları getirmiş bulunmaktadırlar.

Sekizinci İngiliz ordusu Taormina ile Kastiglione'yi ele geçirmiştir.

Gemilere binecekleri noktalara biran evvel varmak için Almanlar ardcılarının mevcudunu azaltmışlar ve başlıca yolları terkederek dağların ortasında bulunan patikalardan kestirme olarak geçmektedirler. Radyoda işitilen bir emre göre 8 inci İngiliz ordusunu durdurmak ve Alman ricatini himaye etmek için yalnız iki İtalyan alayı bırakılmış olduğu zannedilmektedir.

Müttefik hava kuvvetleri Mesina boğazında gidip gelen düşman gemilerine karşı gece gündüz taarruza devam etmektedir. Ayni zamanda düşman kolları da taarruzlara maruz kalmaktadır. Roma bölgesi ve Milano şehri yeniden bombalanmıştır.

Messina Müttefik topçusunun ateşi altında

Londra 16 (a.a.) — Cezayir radyosunun bu akşam bildirdiğine göre, İngiliz Amerikan ağır topları Messina'yı dövmeğe başlamıştır. Almanlar Messina sahillerinden tahliye edilmeyi bekliyen askerlerinden mümkün olduğu kadar çoğunu kurtarmağa çalışıyorlar. İtalyan sahil muhafaza tümenine mensub askerler Messina önünde son bir mukavemet gösteriyorlar.

İtalyan tebliği

Roma, 16 (A.A) — Son günlerde neşrolunan resmi tebliğler Sicilya cephesinde İtalyan ve Alman kıt'alarının yaptıkları müdafaa muharebelerinin inkişaf etmekte olduğunu göstermektedir. Bilhassa gece gündüz müdafileri döven hava kuvvetlerinin desteklediği zırhlı kuvvetlerle düşmanın yaptığı mütemadi baskın neticesinde Randazzo düşmüş ve Etna ile Caronia mevzilerinin çember içine alınması tehlikesi karşısında hatlarımız biraz daha geri alınmıştır. Fakat muharebe bitmemiştir. Daima güzel bir nümune olacak veçhile ve düşmanın da bir çok defalar itiraf etmiş olduğu gibi müdafiler büyük bir inatla yeni mevzilerini işgal etmişler ve yeniden çetin muharebeler vererek müstevlilere karşı topraklarını müdafaa etmişlerdir.

Randazzo'nun boşaltılmasıyle, Messina boğazını hedef tutan yedinci Amerikan ordusu ile sekizinci İngiliz ordusuna karşı adanın şimal doğusundaki dağlara istinat eden İtalyan ve Alman kıt'aları el'an Messina yolunu kapamaktadırlar. Son günlerde cereyan eden şiddetli muharebeler İtalyan ve Alman kıt'alarının manevra ve tabiye kabiliyetlerini bir kerre daha göstermiştir.

Pelgritain dağlarının cenup batı ileri hatlarında kuvvetle tutunan müdafiler, 37 günlük mütemadi bir muhareheden sonra daima tazelenen düşman kuvvetlerini yine önlemekte ve Messina yolunu bu kuvvetlere karşı son derece güç bir hale koymaktadır.

İtalyan askerleri şimalî İtalyadan çekiliyorlarmış

Stokholm, 16 (A.A.) — Reuter:

Berne'den Svenska Dagebladet gazetesine gönderilen bir haberde İtalyan'ların Seron'u boşalttıkları bildirilmekte ve yakında şimal İtalya'nın tamamen boşaltılacağı beklenmektedir. Muhabir Almanya'dan asker ve malzeme getiren bir çok trenlerin Brenner'den geçtiklerini ilâve etmektedir.

Almanya ve İtalyaya devamlı akınlar

(Baştarafı 1 inci sahifede)

başka bir şey değildir. Halkın maneviyatı tamamile sarsılmıştır.»

Gene ayni gazetenin Chiasso'da bulunan muhabirinin haber verdiğine göre İsviçre hududuna mülteciler dalga halinde gelmektedir. Tarifi kabil olmıyan sahneler cereyan etmiş ve burada bulunanların hepsini iskân ve iaşeye imkân bulunamamıştır.

Hücumun yapıldığı gecenin sabahı bütün Milano halkı harbe devam edildiğinden dolayı protestoda bulunmuştur. Halk sokaklarda «Sulh, sulh» diye bağırarak dolaşmakta ve eski hükûmete olduğu gibi bugünkü hükûmete karşı da fena sözler kullanmaktadır. Mecburî olarak askerî kıt'alar işe müdahale etmektedirler.

Milano Belediye reisi istifa etti

Roma 16 (a.a.) — İtalyan haberler ajansının pazartesi günü sabahı haber verdiğine göre, Milano belediye reisi âyan âzasından Gallarati Scotti istifasını vermiştir.

Vali Giorvio Boltaffio belediye işlerine memur edilerek belediye komiseri tayin olunmuştur.

Batı Avrupa üzerine akınlar

Londra 16 (a.a.) — Amerikan hava kuvvetlerinin 8 inci hava grupuna mensub ağır ve orta bomba uçaklarından mürekkeb kuvvetli teşkiller ve İngiliz bomba uçakları bugün Fransada 6 hava alanına taarruz etmişlerdir. Uçarkaleler Bourget hava alanına hücum etmişlerdir. Düşman av uçaklarının şiddetli bir mukavemetine rastlanmıştır. Bu hareketi destekliyen av uçakları 17 düşman av uçağını düşürmüşlerdir.

Uçarkaleler bundan başka Poix ve Abbeville hava alanlarına hücum etmişlerdir. Düşman av uçaklarının mukavemeti hafif olmuştur. Birleşik Amerika Marauders tipinde bomba uçakları Bernay hava alanını bombalamışlardır. İngiliz bomba uçakları Tricqueville ve Amiens Glisy hava meydanlarına hücum etmişlerdir. Bu hareketleri destekliyen İngiliz, müstemleke ve müttefik av uçakları 2 düşman av uçağını düşürmüşlerdir.

3 ağır bomba, bir av-bomba ve 8 av uçağı kayıbdır.

Müttefikler Romayı açık şehir telâkki etmiyorlar

Quebec 16 (a.a.) — İyi haber alan mahfillere göre Müttefik genelkurmay başkanları, Badoglio şartsız teslim olmayı kabul etmediği takdirde, Romayı açık şehir telâkki etmemek hususunda ayni fikirde bulunmaktadırlar.

İtalyan hükûmeti Romayı terk mi ediyor?

Londra 16 (a.a.) — Mareşal Badoglio, dün akşam neşrettiği bir kararname ile muhacirlerin açık şehir ilân olunan Romaya kütle halinde dolmalarını menetmiştir. Orada bulunanlar 5 günde hareket etmek mecburiyetindedirler. Romada akrabaları bulunanlar dahi ayni memnuiyetlere tâbidirler.

Dün akşam Romada Hava, Bahriye ve Harbiye Nazırlığının nakli mevzuu bahsolmakta idi. Berlin ve Paristen gelen ve İtalyan propaganda teşkilâtı tarafından yayılan diğer haberlere göre, Badoglio İtalyanın başşehrini terketmek üzeredir.

Almanlar Portsmouth'u bombaladı

Berlin 16 (a.a.) — Alman av uçakları ve uçaksavar bataryaları son 24 saat zarfında işgal altında bulunan arazı üzerinde çoğu ağır bomba uçağı olmak üzere 16 düşman uçağını düşürmüşlerdir. Diğer 5 uçak Atlantik üzerinde cereyan eden savaşlar esnasında düşürülmüştür.

Bir kaç düşman uçağı dün gece şimalî Almanya üzerinde iz'aç uçuşları yapmıştır.

Dün gece Alman savaş uçakları Portsmouth İngiliz askerî üssüne hücum ederek hedeflere bir çok yangın ve infilâk bombası atmışlar ve büyük zararlar ika etmişlerdir.

Budapeşte de bombalanacak mı?

Londra 16 (a.a.) — Wiener Neuschtadt üzerine yapılan hava hücumuna iştirak eden bomba uçakları tarafından Budapeşte üzerine atılan beyannamelerde Macar halkına, hükûmetlerinin Macaristanı Almanyanın bir kalesi haline getirmiş olduğu, harb malzemesi imal eden bir çok ehemmiyetli fabrikaların Budapeşte civarında toplanmış olması dolayısile bu şehrin dakikadan dakikaya bombardıman edilmek tehlikesine maruz bulunduğu bildirilmektedir.

Como civarına paraşütçüler indirilmiş

Lugano 16 (a.a.) — İtalya hududundan gelen bir habere göre cumartesi akşamı İtalyanın şimalindeki Como civarına İngiliz paraşütçü kıt'aları indirilmiştir. Bu askerler bisiklet, otomatik silâhlar ve patlayıcı maddelerle teçhiz edilmişlerdir.

Millî Şef Üniversitede

(Baştarafı 1 inci sahifede)

orada bir buçuk saat kalarak Maarif Vekilliği tarafından yapılmakta olan büyük onarma ve yenileme programının tatbikını yerlerinde birer birer tetkik buyurmuşlardır. Atalar yadigârı eserlerin ihyasında gösterilen dikkati takdir buyurmuşlar ve saray müdürü Tahsin Öze çalışmalarından dolayı iltifatta bulunmuşlardır.

Topkapı sarayından ayrılan Reisicumhurumuz Taksim Belediye gazinosunu teşrif ederek akşam yemeğini orada yemişlerdir.

Bulgaristanda idam edilen muhtekirler

Sofya 16 (T.P.) — Bulgar yüksek divanıharbi pamuk ipliği ve makara ihtikârı suçlarından idam cezasına mahkûm olan suçluların asılmalarını tasdik etmiştir.

Radyo müzik kolu için imtihanlar

Türkiye radyo yayın postaları Türk müzik kolu için açılan imtihana 30 kişi girmiş, bunlar arasında kazanan 10 kişi ikinci elemeye kalmıştır. İmtihanlara devam edilmektedir.

Ölüm

Neriman Aykurtun ve Aydın su işleri ressamı Hürrem Meriçerinin anneleri, ebe Hamdiye Altunselinin hemşiresi, mühendis Mustafa Aykurtun kayınvalidesi

HACER MERİÇERİ

vefat etmiştir. Cenazesi bugünkü salı günü ikindi üzeri kaldırılarak namazı Feriköy camiinde kılındıktan sonra Feriköydeki aile makberesine terkedilecektir. Cenabı Hak rahmet eylesin.

***

Emekli binbaşı Ahmed Nihadın yeğeni, Maliye tahsil şube şeflerinden merhum İsmail Hakkı kızı Receb Lugal'in eşi

Bayan SABAHAT LUGAL

müptelâ olduğu hastalıktan kurtulamıyarak genc yaşında 11/8/943 te hayata gözlerini kapamıştır. Merhume Bakırköy aile kabristanına defnedilmiştir.

Hadiseler Arasında — FELEK

Bir dilim kavun!

Avrupada kavunu ördövr, yanı iftarlık diye yemeğin başında verirler. Yalnız, o kavunlar da bizim topatanlar gibi tadsız olduğundan üzerine kimisi şeker eker, kimisi tuz. Tuzlu kavunun da ne nefis şey olduğunu bir İstanbul ağzı tasavvur edebilir.

Ben de bugün yazıma kavunla başlarsam bunu Avrupalılık etmek hevesinden ileri gelmiş bir nevi kalem züppeliği sanmayın!

Efendim dün matbaada otururken hatiften bir nida geldi. Yani telefonla konuştular:

«— Kimsiniz?», «— Felek!», «Felek bey! Görmüyor musunuz? Bir dilim kavunu lokantalarda yetmiş beş kuruşa veriyorlar?», «— Efendim, bendeniz belediye müfettişi değilim!», «— Belediye müfettişleri görmüyorlar mı?», «— Görürler tabiî.», «— Neden ses çıkarmıyorlar?», «— Liste yok mu, liste?»; «— Var, orada da yetmiş beş kuruş. Artık insaf hiç de mi kalmadı. Bir bütün kavun bugün altmış, yetmiş kuruşa alınırken bir dilim kavunun yetmiş beş kuruşa satılmasına....

Ses bir âşina sesiydi, adını sordum: «— Söylersem yazmazsın.., deyince lokantanın adını sordum. Canım, bütün birinci sınıf lokantalarda böyle.. Bunları belediye...»

Teskin etmek istedim:

— Efendim, belediyenin işi yok da kavun, karpuzla mı uğraşacak? Muhasebe, tahakkuk; tahsil; evrak; encümen; zat işleri, fen işleri, temizlik işleri; imar işleri, el işleri, ayak işleri.., hangi birisine yetişir bu mübarek. Eti ne budu ne? Şehir bütçesi malûm. Sonra da birinci sınıf lokantalara bir şey diyemeyiz. Onların aşçıları, harçları ve masrafları pahalıdır....

«— Anlaşıldı, demek ki dilimi yetmiş beş kuruşluk kavun, iyi mutfağı olan lokantalarda pişiriliyor. Allah cümlemize akıl fikir.. «Amin!» diye kapattım, kapattım ama adamcağıza acıdım. Çünkü dilimi yetmiş beş kuruşa kavunu insan üç halde yiyebilir: Birincisi miras yerse.. İkincisi teklifli birini davet edip kazık yerse, üçüncüsü yediği şeylerin parasını vermediği için çıkarken garsonlardan dayak yerse..

Ben belediyenin buna razı olmadığına kaniim. Şehirdeki bütün pahalılıklara kimse razı değil vallahi. Kiminle görüşsem benden fazla şikâyetçi. Lâkin elden ne gelir? Bu güneşe kar mı dayanır. Millet, maşallah para kazanmaya karar vermiş.

Geçende bir yakinim plâjlardan şikâyet ediyordu. Ne ipi var, ne sapı? Kimisine lâğım akıyor karışan yok, kimisinde duhuliye diye adam soyuyorlar aldıran yok. Bunları da bir düzene sokmalı, sokmalı ama arı sokar gibi sokmalı ki canları yansın....

Şimdi bu kavun vesilesile bir kaç satır ciddî yazı yazacağım.

Konyada çıkan «Babalık» arkadaşımızın verdiği malûmata göre buğday 20-30 kuruş arasında satılıyormuş. Hele Sicilya harbi bitsin, Akdeniz serbestlesin bu fiat daha düşer, hattâ İtalya sulh yaparsa büsbütün tekerlenir. Ben köylünün, çiftçinin ziyan etmesi taraftarı değilim, ama kendimin geçen seneki gibi soyulup soğana çevrilmesine göz yumamam. Temenni edelim ki; fiatlar o sularda kalsın. Lâkin diğer eşya ne olacak? Geçen yıllar:

Hangi mal için olursa olsun.

— Canım bu neden bu kadar pahalı? diye sorduğunuz zaman size:

— Ekmeği yetmiş kuruşa yiyoruz, buğdayın kilosu bir lira, bulgur yüz yirmi, diyorlardı. Gerçi bu bir beynemaz özrü idi ama gene bir özürdü. Şimdi buğday 25, ekmek serbest olarak yirmiye inince beriki mallar gene ayni fiatta kalacak? İşte hükûmetin müdahalesini istediğimiz nokta budur. Gerçi serbest rekabet, arz ve taleb gibi şeyler var ama dört buçuk tüccar birleşince fiatları ayakta tutuyorlar. Bunun emsalini zeytinyağ, sabun gibi tüccarı çok olan bir sahada gördükten sonra artık başka misal aranmaz değil mi? Şimdi bekliyoruz. Bakalım, süt, yağ, peynir, et, kuru sebzeler; kuru yemişler ne olacaklar bakalım. Bunları düşürmezlerse köylüye ve çiftçiye büsbütün gadir olur. Çünkü eskiden alacağını pahalı alıyordu ama, mahsulünü de pahalı satıyordu. Şimdi yirmi kuruşa buğday satarsa yağı, peyniri, şekeri bugünkü fiatlara nasıl alsın?

B. FELEK

Büyükdere Beyazparkta bir eğlence

Yoksul İlkokul Çocuklarına Yardım Cemiyeti Sarıyer şubesi adına bu cumartesi akşamı Büyükdere Beyazparkta sabaha kadar devam edecek bir eğlence tertib edilmiştir. Safiye ve arkadaşları, Zati Sungur, Londra barı caz heyeti; varyete numaraları; hediyeli dans müsabakası vardır.

Nikâh merasimi

Kırşehir tüccarlarından Tahsin Baktır'ın kızı Neriman Baktır'la Kırşehir vilâyeti maiyet memuru Ekmel Çetiner'in nikâh merasimi aile dostları ve yüksek misafirlerinin huzurile Kırşehirde icra edilmiştir. Gencleri tebrik eder, saadetler dileriz.

Topuzun Kısmeti

No. 24 — Yazan Mahmud Yesari

Rükneddin — Değer vallahi.... Hep beraber içelim.

(Hepsi birden şampanya içerler.)

Topuz — Ula, bu gazoz hoşuma gidiyyy.... .

Şermi — Prens, ağzının tadını biliyor.

Ferdane — (Topuzu kucaklar:) Evlâdım!...

Koço — Hık!

Vahan — (Ayağa kalkmıştır:) Kaç şişe şampanya alınacaktır, söyleyin de gidip alayım.

Şermi — On şişe daha!

Topuz — (Hafif keyiflenmiştir, şarkıya başlar:)

«Uulan Ziya,... .
«Gel gidelim Aksaraya, Lâleliye, Koskaya...»

Şermi — Oh, konser de başladı.

Ferdane — Paşa... Çek bir tane daha!

Topuz — (Şampanya içer) Vallahe hoşuma gidii...

Anastasya — Çocuk, biraz da meze yisin kale! aç karnına dokunur.

Ferdane — Meyve yok mu? Meyve getir.

Şermi — Doğru... Köşedeki manavdan armut, muz al...

Anastasya — (Rükneddine:) Armut muz ister?

Rükneddin — (Şampanya içer:) Elbette ister. Koço, gidip alsın.

Koço — Hık! (Ayağa kalkmıştır.)

Rükneddin — Amma, parasına bakma, iyilerini seç. Ne ham, ne de çürük olsun.

(Koço, çıkar.)

Anastasya — Koço, hiç iyisini almasını bilmez.

Rükneddin — Manavla da sen kavgalısın. Caddeye kadar çıkmak da uzun sürer.

Anastasya — Yok kale. Artık caddede çıkmam.

Topuz — Neye kâğıt oynamirsiz?

Rükneddin — Arkadaşlar, dışarı gittiler.

Topuz — Peki, ne duririk? Galgup bir şey oynayah.

Rükneddin — Ne oynayalım evlâdım, çalgı yok.

Topuz — Çalgısız oynanmamı ki?

Rükneddin — Nasıl olur?

Ferdane — Gel, seninle, dans edelim.

(Topuzu kolundan tutar, kaldırır)

Topuz — (Ayağa kalkar, sallanır:) Oynayah!

(Ferdane, Topuzu belinden kavrar, dans mezürlarile döndürmeğe başlar.)

Topuz — Gurban, başım döniyi...

Ferdane — (Durur, Topuzu bırakır:) Ne çabuk başın dönüyor?

Rükneddin — O, böyle dönmeğe alışık değildir.

Topuz (iskemleye oturmuştur:) Bu gazoz, bana bir gevşehlih virdi. Amma, içimden de oynamah geliyi...

Şermi — Daha bir iki bardak çektin mi, tam keyif olursun.

Ferdane — (Topuza bir bardak şampanya verir:) Çek, be!

Topuz — (İçer:) Vallahe hoşuma gidii...

Şermi — Biraz sonra, daha hoşuna gider.

(Koridorda sesler olur, kapı açılır, Vahan girer.)

Vahan — Deponun çırağı da geldi. Hacı beyim, sen, hesabı, onunla gör. Çünkü, çıkardıkları hesaba, pek benim aklım yatmadı.

(Rükneddin ,kalkar, çıkar.)

Koço — (Elinde paketlerle girer:) Poli Kriyo! (Paketleri bırakır, tırnaklarını hohlar:) Muz, hiç iyi yok.

Şermi — Bırakırlar mı? Yılbaşı sonu.

Ferdane — (Paketleri açar; muz hevengini çıkarır:) Biraz ham.

Koço — Bulduğunuza sükredin.

Şermi — Koço, doğru söylüyor.

Koço — Hık!

Rükneddin — (Girer:) Şimdi eksiklerimiz tamamlandı değil mi? (Topuza:) Evlâdım, sen, yiyecek bir şey istiyor musun?

Topuz — Ne yiyeceh ki?..

Rükneddin — Canın neyi istiyorsa..

Topuz — Ben, ne olsa yirim. Burada yidim, doydum bile.

Rükneddin — Akşamın için söylüyorum evlâdım.

Topuz — Akşama da doyarız.

Rükneddin — Peki, peki... (Anastasyaya:) Etli patates... Makarna... Ayva kompostosu...

Anastasya — İyisini bulursam terbiyeli kereviz de yaparım. Hep böyle meze ile olmaz kale!

Rükneddin — Burada içeceğimiz kadar içeceğiz. Sonra, yataklarımıza çekilip yatacağız. Kalkınca ,iyi bir yemek ister.

Vahan — Helbet!

Koço — Hık!

Şermi — Bu kadar şampanyadan sonra yemek yiyebilirseniz, bıravo!

Ferdane — Pekâlâ yemek yeriz ya!

Şermi — Görüyorum, sen, bu gece de buralısın.

Ferdane — Belli olmaz.

Şermi — Bir de Hacıya sor bakalım. O, ne diyor?

Ferdane — Rükneddin ağabey, bir şey demez.

Rükneddin — Bozmayın keyfinizi... İşte güle oynaya oturuyoruz.

Ferdane — Yaşşa be ağabey. Gece Arnavutköyüne gidelim mi?

Şermi — Mükemmel olur.

Rükneddin — Bizim delikanlı gidemez.

Ferdane — Neden?

Rükneddin — Esvabı yok. Yarın esvap meselesini halletmeli.

Ferdane — (Tayyorunu çıkarır:) İçelim be çocuklar!.. (Topuzun boynuna sarılır:) Keyiflen be, Tosun!.. (Bırakır, şampanya doldurur, verir:) İç!

Topuz — İçeyim be gurban!.. (İçer.) Vallahe hoşuma gidii... Bu gazozu içince, gülmek istiyim...

Şermi — Ne duruyorsun? Gül, oyna! At da senin, meydan da...

Topuz — Vahit uzadı. Ben bugün balıhpazarına gitmiyecek miyim ki?

Rükneddin — Bırak Balıkpazarını artık...

Topuz — Hep burada mı kalacağım?

Rükneddin — Öyle ya... Fena mı burası?

Topuz — Yoh! Fena değil... Amma, Balıhpazarında beni ararlar.

Rükneddin — Otur oturduğun yerde... Kimse aramaz.

(Arkası var)

RADYO

Bugünkü Program

7,30	Prigram	18,45	Salon orkes.
7,32	Jimnastik	19,30	Haberler
7,40	Haberler	19,45	Müzik (Pl.)
7,55	Müzik (Pl.)	20,15	Rad. gazetesi
★		20,45	Müzik (Pl.)
12,30	Program	21,00	Evin saati
12,33	Müzik (Pl.)	21,15	Müzik (Pl.)
12,45	Haberler	21,30	Sağlık saati
13,00	Şarkılar	21,45	K. Türk mü.
★		22,30	Geçmiş gün
18,00	Program	22,35	Haberler
18,03	Fasıl heyeti	22,50	Kapanış

BULMACA

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1									■
2				■					
3						■			
4									
5						■		■	
6		■			■		■		
7			■					■	
8									■
9	■			■					

Soldan sağa:

1 — Siyaset alanının kahramanı. 2 — Bir cins kumaş, «aldanan» ın tersi. 3— Bir din adamı, ok. 4 — Sonuna bir harf getirirseniz bir kafa biçimi olur. 5 — Bir millet. 6 — Sahib, intikam. 7 — Bir soru edatı, gökle yer arasındaki çizgiye paralel. 8 — Uzanıp kısalır. 9 — Yama yeri, caka satarak dolaşan.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Para basılan yer. 2 — Cümle, bir emir. 3 — Fiatı yüksek. 4 — Vaktile Mısırı zaptedip orada yüz yıl kalmış olan kavim efradından, bir renk. 5 — Bir sayı, çevrilince «isnad» cinsinden olur. 6 — Agucukların yemeklerinin yarısı, eski şairlerimizden biri. 7 — Bir vilâyetimiz, bir sayı. 8 — Yemenin yazlık yeri, vilâyet. 9 — Hükümdar taraftarı parti üyelerinden.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	S	A	F	S	A	T	A	■	A
2	Ü	Y	E	■	L	İ	M	A	N
3	R	A	Z	■	K	R	E	M	A
4	G	R	A	D	O	■	L	A	F
5	Ü	■	■	U	L	U	S	■	A
6	N	İ	Z	A	■	Ç	İ	■	R
7	L	A	■	C	E	■	Z	A	T
8	Ü	N	■	İ	R	A	■	R	A
9	K	E	Z	■	■	Ş	A	D	■

BORSA

İstanbul Borsasının 16/8/943 fiatları

		Kapanış
Londra	— 1 Sterlin	5,22
New-York	— 100 Dolar	130.50
Cenevre	— 100 İsviçre Fr.	29.9760
Madrid	— 100 Pezeta	12,89
Stockholm	— 100 İsveç Kr.	31,1325

ESHAM ve TAHVİLÂT

İkramiyeli % 5 1938	19.30
% 7 birinci tertib Millî Müdafaa	20,22
İkramiyeli % 5 birinci tertib Millî Müdafaa	118.88
Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası	118.25

ZAYİ — Emniyet 4 üncü şubeden aldığım 31/43035 numaralı ikamet tezkeremi kaybettim. Yenisini çıkaracağımdan zayiin hükmü yoktur.

Ciovani Çerniyer

Sahib ve Başmuharriri
Yunus Nadi ABALIOĞLU
Umumî neşriyatı idare eden Yazı İşleri Müdürü: HİKMET MÜNİF ÜLGEN
Cumhuriyet Matbaası

İnhisarlar İzmir Başmüdürlüğünden:

1 — Başmüdiriyet merkezindeki mıntakalar ve İzmirle civar kazalar arasında 943 mali yılında yapılacak ispirto, suma ve ispirtolu içkilerle mevaddı infilâkiye, çay, kahve ve İzmir şarab fabrikasına aid şarab suma; bira vesair mevad nakliyatı kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.

2 — Eksiltme Başmüdiriyetimiz Alım Satım Komisyonunda 25/8/943 tarihine rasliyan çarşamba günü saat 16 da yapılacaktır.

3 — Muhammen nakliye ücreti tutarı 33974,65. muvakkat teminatı 2546,07 liradır.

4 — İsteklilerin en az beş kamyon ile on çift atlı arabaya sahib olduklarına dair vesika ibraz etmeleri lâzımdır.

5 — Şartname Başmüdiriyetimiz Levazım şubesinde, İstanbulda İnhisarlar Umum Müdürlüğü Levazım Müdürlüğünde (Kabataşta) görülebilir.

6 — İsteklilerin 2490 sayılı kanun hükümlerine göre hazırlıyacakları teklif mektublarını istenilen vesika ve muvakkat teminat, vezne makbuzu veya banka teminat mektubunu ayni günde saat 15 e kadar makbuz mukabilinde Başmüdiriyetimizdeki Komisyon Reisliğine vermeleri ilân olunur. (7356)

ETİBANK DİVRİĞİ DEMİR MADENLERİ İŞLETMESİNDEN:

Müessesemiz için aşağıdaki işçiler alınacaktır:

1 — **Kompresörlerin tamir ve bakımı için mütehassıs bir usta,**
2 — **Tamirat atelyesine bir ustabaşı,**
3 — **Kamyon tamir garajına bir ustabaşı,**
4 — **Kamyon nakliyatına nezaret edecek bir sürveyan,**

bunlardan ilk üç ustalara gösterecekleri liyakate göre on liraya, sürveyana 6 liraya kadar yevmiye ve ayrıca ev verilecektir.

Taliblerin yedlerinde mevcud bonservis, şahadetname asıl veya suretlerile kısa bir tercümeihallerini ve medenî vaziyetlerini bildirir bir mektub ve bir fotoğraflarile beraber (Etidemir - Divrik) adresimize müracaat etmeleri.

P. T. T. Umumî Müdürlüğünden:

1 — Üç kıymette cem'an iki milyon beş yüz bin aded posta pulunun memleket dahilinde ve OFSET usulile basımı pazarlığa konulmuştur.

2 — Muhammen bedeli üç bin lira, muvakkat teminatı iki yüz yirmi beş lira olup ihalesi 28 ağustos 1943 cumartesi günü saat 11 de P. T. T. Umum Müdürlük binasındaki Levazım Müdürlüğünde müteşekkil Satınalma Komisyonunda yapılacaktır.

3 — İsteklilerin muvakkat teminat makbuz veya banka teminat mektubile kanunî vesikalarını hamilen belli gün ve saatte Satınalma Komisyonuna müracaat edeceklerdir. Şartnameler Ankarada P. T. T. Levazım Müdürlüğünden, İstanbulda Yenivalde hanında P. T. T. Levazım Deposu Ayniyat Muhasibliğinden parasız olarak verilecektir. (7591)

Devlet Havayolları Umum Müdürlüğünden:

1 — Antalya tayyare meydanında yaptırılacak istasyon binası kapalı zarf usulile eksiltmeye çıkarılmıştır.

2 — İşin muhammen bedeli 104859,76 lira kuruş olup muvakkat teminatı 6693 liradır.

3 — Eksiltme 28/8/943 cumartesi günü saat 11 de Ankarada Havayolları meydanında kâin Umum Müdürlük binasında toplanacak Komisyon tarafından icra edilecektir.

4 — Bu işe aid fennî ve hususî şartnamelerle mukavele projesi ve resimler 524 kuruş mukabilinde Devlet Havayolları Fen Heyetinden temin edilir.

5 — İsteklilerin teklif mektublarını en geç ihale tarihinden bir saat evvel Eksiltme Komisyonuna makbuz mukabilinde vermeleri lüzumu ve postada vukua gelecek teehhürlerin kabul olunmıyacağı ilân olunur, (7987)

Kayseri C. Müddeiumumiliğinden:

1 — Kayseri Ceza Tevkif evinin 1/6/943 ten 31/5/944 gününe kadar bir senelik ekmek ihtiyacı kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.

2 — Tahmin edilen ihtiyac miktarı altı yüzer gramlık azamî 108, asgarî 90 bin aded ekmek bedeli azamî 59400. asgarî 49500 liradır.

3 — İhale 23/8/943 pazartesi günü saat 15 te Kayseri C. Müddeiumumiliği dairesinde yapılacaktır.

4 — Muvakkat teminat miktarı 4455 liradır.

5 — Teklif mektubları o gün saat 14 e kadar kabul edilecektir.

6 — Eksiltmeye talib olanlar 2490 sayılı kanunun 2 ve 3 üncü maddelerinin emrettiği vesikaları ibraza mecburdur.

7 — Şartname Kayseri C. Müddeiumumiliği ile Ceza ve Tevkif evleri Müdürlüğünde çalışma saatlerinde hergün görülebilir. (7764)

İnhisarlar Ankara Bira Fabrikasından:

Gazi Orman Çiftiğindeki İnhisarlar bira fabrikası arazisi dahilinde bir sandıkhane inşa edilecektir. Muhammen bedeli 72049,49 lira, muvakkat teminatı 4852.48 liradır.

İhale 24.8.943 salı günü öğleden sonra saat 15 te kapalı zarf usulile yapılacaktır. İsteklilerin asgarî 20.000 liralık bu gibi inşaat yapmış olmaları lâzımdır.

Şartname ve projeleri görmek üzere hergün fabrikada Komisyon başkanlığına müracaat olunabilir. (7783)

Devlet Denizyolları işletme U. M. ilânları

ÇANAKKALE SÜR'AT POSTALARI

21 ağustostan itibaren İstanbulla Çanakkale arasında biri daimî, diğeri Fuar müddetine münhasır olmak üzere haftada iki sür'at postası yapılacaktır.

Bu postalar İstanbuldan cumartesi ve pazartesi günleri saat 8,30 da kalkacak ve Tekirdağı ile Gelibolu iskelelerine uğrayarak ayni günün akşamı Çanakkaleye varacaktır Pazar ve salı sabahları saat 8,30 da Çanakkaleden kalkacak olan bu postalar gene Gelibolu ve Tekirdağı iskelelerine uğrayarak pazar ve salı günleri saat 20.30 da İstanbula dönecektir.

İZMİR POSTALARI

Halen haftada iki defa yapılmakta olan İzmir postaları İzmir Fuarı müddetince 24 ağustosıan itibaren haftada üç postaya çıkarılmıştır.

Bu postalar pazar, salı, perşembe günleri saat 11 de İstanbuldan kalkacaklardır.

Pazar ve salı günleri İstanbuldan kalkanlar gidişte Gelibolu ve Çanakkaleye uğramazlar.

BANDIRMA POSTALARI

İzmir Fuarı münasebetile 21 ağustostan itibaren İstanbul - Bandırma arasında dördü sür'at ve ikisi aralık olmak üzere haftada altı posta yapılacaktır.

Sür'at postaları İstanbuldan cumartesi, pazartesi, çarşamba ve cuma günleri saat 8,15 te kalkarak ayni gün akşamı dönecekler ve aralık postaları İstanbuldan pazartesi ve çarşamba günleri saat 20 de kalkacaklardır.

MUDANYA POSTALARI

20 ağustos tarihinden itibaren Mudanya hattı programında aşağıda yazılı değişiklik yapılmıştır:

Cuma postaları İstanbuldan saat 14 te kalkarak ayni gün saat 21,15 te İstanbula dönecek ve cumartesi postaları İstanbuldan sabah saat 9 da kalkarak ayni gün saat 21,15 te İstanbula gelecektir.

Diğer postaların programında değişiklik yoktur (8125)

Maarif Vekilliğinden:

1 — Yapılacak müsabaka imtihanlarında gösterecekleri muvaffakıyet derecesine göre hükûmet hesabına tahsil etmek üzere yabancı memleketlere gönderilecek talebelerin sayısı. hangi memleketlere, hangi makam hesabına gönderilecekleri aşağıda gösterilmiştir.

Gönderilecek talebe sayısı	Okuma kolu	Gideceği memleket	Hangi makam hesabına okuyacağı	Hangi okul mezunu veya müdavimi olduğu
3	Astronomi	İngiltere-İsviçre	Maarif V.	Fen Fakültesi Matematik - Astronomi ve Matematik - Fizik şubesi ikinci ve üçüncü sene talebeleri arasından.
1 kız	Beden terbiyesi sahasında ihtisas	İsviçre	»	Gazi Terbiye Enstitüsü Beden terbiyesi şubesi mezunlarından
2	Resim-İş	Almanya	»	Gazi Terbiye Enstitüsü Resim - İş şubesi mezunlarından
30	Makine, Elektrik ve kimya mühendisliği	İsviçre	Devlet Demiryolları	Liselerin 1942 - 1943 fen kolu olgunluk mezunları arasından
8	Hukuk	»	Adliye V.	1938 - 1939, 1939 - 1940, 1940 - 1941. 1941 - 1942 1942 - 1943 ders yılları Hukuk fakülteleri mezunlarından.

2 — Müsabaka imtihanlarına gireceklerde aranılan vasıflar şunlardır:

a) Memurin kanununun 4 üncü maddesinde yazılı şartları haiz olmak,

b) Ecnebilerle evli bulunmamak,

c) Daha önce hiçbir makama karşı hizmet taahhüdile bağlı bulunmamak,

3 — İsteklilerden nüfus hüviyet cüzdanlariyle askerliklerinin tecil edildiğine dair tasdikli belgeleri ve vesikalık dörder fotografları bağlı olarak bir dilekçe ile en geç 1/IX/1943 tarihine kadar doğrudan doğruya Maarif Vekilliğine müracaat etmiş bulunmaları ve Adliye Vekilliği hesabına Hukuk tahsili için müracaat edenlerin en son vazife adreslerini de bildirmeleri lâzımdır.

4 — Astronomi kolunun müsabaka imtihanları 25/X/1943 te İstanbul Fakültesinde; Beden Terbiyesi ve Resim - İş kollarının imtihanları 28/IX/1943 te Gazi Terbiye Enstitüsünde; Makine, Elektrik ve Kimya Mühendisliği kolunun imtihanları 12/X/1943 te Ankara Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesinde; Hukuk imtihanları ise Medenî Hukuk, Hukuk muhakemeleri Usulü, Ceza Hukuku, Ceza Hukuku Muhakemeleri Usülü, Devletler Umumî ve Hususî Hukuku ve Esasiye derslerinden olmak üzere Ankara ve İstanbul Hukuk Fakültelerinde 11/X/1943 te başlıyacaktır.

5 — İstekliler imtihan gününden üç gün önce imtihanların yapılacağı müessesedeki komisyonlara müracaat ederek hüviyetlerini isbat edecek ve imtihanlara girmeye mahsus belgeyi alacaklardır. Her ne sebeple olursa olsun belge almamış veya müsabaka imtihanlarına gireceklerine dair kendilerine tebligat yapılmamış olanlar herhangi bir hak iddia edemezler .

6 — Müsabaka imtihanlarına gireceklerden imtihan merkezi dışında bulunanların imtihan mahallerine geliş ve dönüşleri için ihtiyar edecekleri masraflar kendilerine aid olacaktır.

7 — Kendilerine müsabaka imtihanlarına girebilecekleri tebliğ edilen Adliye mensublarına imtihan gününden üç gün önce tesbit edilen imtihan merkezlerinde bulunmak üzere, bu maksad için mezuniyet verilmesi Adliye Vekilliğince ilgili Müddeiumumiliklere bildirilecektir.

8 — Bütün namzedler ayrıca yabancı dil (Fransızca, Almanca ve İngilizce) den imtihana tâbidirler.

9 — Erkek namzedlerden hukuk tahsili için müracaat edenlerin askerliklerini yapmamış iseler 25 yaşını, yapmış iseler 34 yaşını geçmemiş olmaları lâzımdır; diğer erkek namzedler için bu hadler 25 ve 29 dur. Beden terbiyesi için müracaat edeceklerin evli olmamaları ve 25 yaşını geçmemiş bulunmaları lâzımdır.

10 — Müsabaka imtihanlarının neticeleri muvaffak olanların adreslerine bildirilecek ve muvaffak olamıyanların vesikaları kendilerine iade olunacaktır. (8098)

Tasfiye halinde bulunan

«Anjel Avedisyan ve Ortakları Eshama Münkasim Komandit Şirketi» nden:

14/7/943 tarihinde fesih ve tasfiyesine karar verilip usulen Sicilli Ticaret gazetesile ilân olunan «Anjel Avedisyan ve Ortakları Eshama Münkasim Komandit Şirketi» inden alacaklı veya her ne suretle olursa olsun bir hak iddiasında bulunanlar işbu ilân tarihinden itibaren bir sene zarfında ticaret kanununun 445 inci maddesi hükmüne tevfikan İstanbulda Feriköyünde Omurca çiftliği namile maruf mahalde mukim şirket tasfiye memurlarına, bu hususu müsbit her türlü vesaik ve delâil ile birlikte müracaat etmeleri lüzumu ilân olunur.

Tasfiye memurları

Artin Avedisyan - Petro Sağredo

TÜRK DİŞ TABİBLERİ CEMİYETİNDEN:

Asrî Diş deposuna gelen De Trey dişlerinin İstanbul ve Anadoluda bulunan diş tabiblerine cemiyetimizin kontrolü altında müsavaten dağıtılmasına karar verilmiştir. Anadoluda bulunan meslekdaşlardan Asrî deponun temmuz içinde gönderdiği tamime cevab vererek diş sipariş edenlere mevcud dişler müsavaten taksim edilerek depo tarafından adreslerine gönderilecektir. Asrî depoya 25 ağustosa kadar sipariş vermiyenlerin dişe ihtiyacı olmadığı anlaşılacağından dişler depoca satılacak ve bu hususta mesuliyet kabul edilmiyecektir. İstanbulda bulunan meslektaşlara ikişer takım anatoform veya solila veya 12 X 16, dörder takım Gibraltar ve beşer takım Diatorik diş verilecektir. Dişler vaktile cemiyetçe kauçuk için mühürlenmiş olan ünvan tezkerelerile Asrî depodan 25 ağustosa kadar alınmış olacaktır. Bu tarihe kadar dişlerini almıyan meslekdaşların hakları kaybolacağından bu hususta mesuliyet kabul edilmiyecektir.

Şark deposundan yeni kauçuk tevziine başlanmıştır. Anadolu ve İstanbulda bulunan her meslekdaşa 3 yaprak Selektra, 3 Alston ve yedişer küçük yaprak Martin kauçuğu verilecektir. İstanbulda bulunanlardan 15 eylûl 1943 tarihine kadar kauçuklarını almıyanların hakları maalesef kaybolacaktır.

Askerî Fabrikalar Ticaret Şubesinden:

Ankara fabrikalarımız ambarında mevcud olup nümunesi ticaret şubesinde bulunan ve saraç işlerinde müstamel 9.528.000 aded kapsül 23 ağustos 943 pazartesi günü saat 14 te müzayede ile satılacaktır. Talib olanların mezkûr gün ve saatte (14700) lira muhammen bedelinin yüzde yedi buçuğu nisbetindeki (1102.5) liralık muvakkat teminatla Ticaret Şubesi Müdürlüğüne müracaat etmeleri ilân olunur. (8988)

Ziraat Vekâleti

İnanlı Aygır Deposu ve İnekhanesi Müdürlüğünden:

Müessesemizin yüz lira ücretli mes'ul muhasibliği münhaldir. İsteklilerden 788 numaralı memurin kanununun 4 üncü maddesi ahkâmına göre uygun olanların evrakı müsbitelerile birlikte 25 ağustos 943 gününe kadar Müdiriyete müracaatleri ilân olunur. (8047)

İstanbul Vakıflar Orman İşletmesi Müdürlüğünden:

İşletmemiz emrinde istihdam edilmek üzere 10 lira aslî maaşlı bir memur alınacaktır. Şeraiti öğrenmek üzere orta mekteb mezunlarının Çemberlitaş Vakıflar sokaktaki Büromuza müracaatleri. (8070)

Zonguldak Mıntakası İktısad Müdürlüğünden:

Ereğli kömür havzasının Çamlı mevkiindeki 138 numaralı Çamlı ocağı ruhsat tezkeresi eski sahibleri tarafından kiraya verildiği cihetle bunların 2818 numaralı kanunun beşinci maddesi mucibince hakları kanunun neşri tarihinde devlete intikal eylemiş ve ocakla alâkaları kesilmiş olduğundan hisselerini kiraya verenlere bu ocak için 3867 numaralı kanunun hükümlerine göre para verilmiyeceği adreslerinde bulunamıyan hissedarlara ilânen tebliğ olunur. (7997)

İstanbul Defterdarlığı ilânları

Tophane şubesine varlık vergisinden borclu Sufokli Dinosa aid 3526 plâkada kayıdlı kamyonun yarı hissesi Fındıklı Meb'usan yokuşu 63 numaralı garajda 18/8/943 tarihine tesadüf eden çarşamba günü saat 10 da Tahsili Emval kanunu hükümleri dairesinde satılacağı ilân olunur. (8112)

Devlet Demiryolları 8 inci İşletme Komisyonundan:

Mecmuu 41370 lira muhammen bedelli 34930 kilo ikinci hamur beyaz ve 7000 kilo gazete kâğıdları şartnamesi veçhile mubayaa edilmek üzere kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur. İhalesi 3/9/943 tarihinde saat 16 da İzmir - Alsancakta İşletme binasında komisyonumuzca yapılacaktır.

İsteklilerin 3102 lira 75 kuruşluk muvakkat teminat makbuzlarile teklif mektublarını ayni gün saat 15 e kadar Komisyon reisliğine vermeleri lâzımdır. Şartnameler idaremizin İzmir, Ankara ve Sirkeci veznelerinden 207 kuruş bedel mukabilinde alınabilir (8089)

Kestane kütüğü satılacak

İstanbul Vakıf Ormanları İşletme Müdürlüğünden:

Alemdağı Vakıf ormanın Alemdar deposunda mevcud 15 santim kutrundan 50 santim kutruna kadar 2 ve daha yukarı kuturda kestane tomruğu satılacaktır.

Şeraiti öğrenmek istiyenlerin Çemberlitaş Vakıflar sokak Dairei mahsusada büromuza müracaatleri. (8071)

Devlet Demiryolları işletme U. M. den:

Muhammen bedeli 130000 (yüz otuz bin) lira olan 50 ton İngiliz beziri 2/9/1943 perşembe günü saat 15,30 da kapalı zarf usulile Ankarada İdare binasında toplanan Merkez 9 uncu Komisyonca satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin 7750 (yedi bin yedi yüz elli) liralık muvakkat teminat ile kanunun tayin ettiği vesikaları ve tekliflerini aynı gün saat 14,30 a kadar adı geçen Komisyon reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler 2 lira mukabilinde Ankarada Merkez veznesinden, Haydarpaşada H. Paşa veznesinden temin olunur. (8108)

17/8/1943 tarihinden itibaren: Ecnebi memleketlerden İzmir Fuarına gidip dönecek yolcular ve bu fuarda teşhir edilecek eşya için yeni bir tarife yürürlüğe konulmuştur.

Fazla bilgi istasyonlardan alınabilir. (8100)